

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Řízení a ekonomika podniku

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Podnikání v ekologickém zemědělství v podhorských
oblastech**

Vedoucí práce:

Ing. Jan Leština, CSc.

Autor diplomové práce:

Bc. Hana Vaněčková

2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Hana VANĚČKOVÁ**
Osobní číslo: **E11809**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Řízení a ekonomika podniku**
Název tématu: **Podnikání v ekologickém zemědělství v podhorských oblastech**
Zadávací katedra: **Katedra řízení**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je posouzení možností rozvoje podnikání v ekologickém zemědělství ve vybraném podniku v podhorské oblasti a návrh na zlepšení jeho hospodaření.

Metodika práce:

1. Prostudování odborné literatury.
2. Zpracování metodiky postupových prací v souladu s cílem diplomové práce.
3. Zpracování analýzy zdrojů pro podnikání v ekologickém zemědělství v podhorských oblastech.
4. Návrh na zlepšení hospodaření podniku s ohledem na prosperitu a kontinuitu podnikání.

Rámcová osnova

1. Úvod;
2. Literární přehled;
3. Metodika;
4. Vlastní zpracování, návrh na zlepšení hospodaření podniku;
5. Závěry;
6. Seznam použité literatury;
7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 50-70 str.

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

PETŘÍK, T.: Ekonomické a finanční řízení firmy. Grada Publishing a.s. Praha, 2010, 768 str. ISBN 978-80-247-3024-0

PORTER, M., E.: Konkurenční strategie. Victoria Publishing s.r.o., Praha 1994, 403 str. ISBN 80-85605-11-2

SOUČEK, Z. - MAREK, J.: Strategie úspěšného podniku. Ostrava, Montanex a.s. 1998, 180 str., ISBN 80-85780-93-3

SYNEK, M. a kol: Podniková ekonomika. C. H. Beck, Praha, 2006, 460 str., ISBN 80-7179-892-4

SYNEK, M. a kol: Manažerská ekonomika. Grada Publishing a.s. Praha, 2007, 464 str., ISBN: 978-80-247-1992-4

VEBER, J., SRPOVÁ, J.: Podnikání malé a střední firmy. Grada Publishing a.s. Praha, 2008, 2010, 320 s., ISBN 978-80-247-2409-6

VLČEK, R.: Hodnota pro zákazníka. Praha, Management Press 2000, 443 str., ISBN 80-7261-068-6

Webové stránky ministerstva zemědělství, Státního zemědělského intervenčního fondu a Kontroly ekologického zemědělství (KEZ).

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Leština, CSc.
Katedra řízení

Datum zadání diplomové práce: 15. února 2012

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

12
doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

L.S.

doc. Ing. Darja Holátová, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. února 2012

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury, uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

30. dubna 2013

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Janu Leštinovi, CSc. za odborné vedení a všestrannou pomoc. Současně chci poděkovat vedení podniku za jejich vřelou spolupráci, ochotu a drahocenný čas, který mi věnovali.

Obsah

1 ÚVOD	4
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	5
2.1 Ekologické zemědělství.....	5
2.1.1 Vymezení základních pojmů	5
2.1.2 Cíle a principy ekologického zemědělství	7
2.1.3 Hlavní zásady ekologického hospodaření.....	7
2.1.4 Základní ustanovení pro chov zvířat.....	9
2.2. Současný stav ekologického zemědělství.....	10
2.2.1 Vývoj ekologického zemědělství.....	10
2.2.2 Struktura užití půdy v ekologickém zemědělství.....	11
2.2.3 Vývoj ekologického zemědělství v krajích ČR	11
2.2.4 Hospodářský výsledek ekofarem v roce 2010.....	12
2.3 Dotace v ekologickém zemědělství	12
2.3.1 Jednotná platba na plochu (SAPS).....	13
2.3.2 Národní doplňkové platby (TOP-UP).....	14
2.3.3 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA).....	15
2.3.4 Agroenvironmentální opatření (AEO)	17
2.4 Kontrola ekologického zemědělství.....	18
2.4.1 Druhy kontrol	19
2.5 Zemědělské účetnictví.....	20
2.5.1 Specifika obecná	20
2.5.2 Specifika ekologického zemědělství.....	20
2.6 Kalkulace v zemědělství – základní pojmy	21
2.5.1 Charakteristika používaných pojmů	21
2.5.2 Kalkulační členění nákladů	22

2.5.3	Charakteristika kalkulačních metod v zemědělství	22
2.5.4	Rozvrhování režijních nákladů	23
2.6	Kalkulace nákladů v živočišné výrobě	23
2.6.1	Kalkulační vzorec v živočišné výrobě	23
2.7	Kalkulace výnosů v živočišné výrobě	26
2.7.1.	Kalkulační vzorec v živočišné výrobě	26
3	METODIKA	28
3.1	Cíl práce	28
3.2	Zkoumaný objekt.....	28
3.3	Zdroje informací.....	28
3.4	Zkratky	28
3.5	Období šetření.....	29
3.6	Postup práce.....	30
3.6.1	Získání informací	30
3.6.2	Uspořádání informací	30
3.6.3	Vyhodnocení informací	30
3.6.4	Návrh na možné zlepšení	30
4	VLASTNÍ PRÁCE.....	31
4.1	Charakteristika podniku	31
4.1.1	Výměra zemědělské půdy	31
4.2	Umístění skladů a stájí.....	31
4.2.1	Zemědělský areál	31
4.2.2	Hospodářské objekty	32
4.3	Možnosti odbytu, vzdálenost znečišťovatelů	32
4.4	Rostlinná a živočišná produkce	32
4.4.1	Rostlinná produkce	32
4.4.2	Živočišná produkce	33
4.5	Mechanizační prostředky	34

4.6 Personální zajištění	34
4.7 Struktura nákladů a tržeb	35
4.8 Výsledek hospodaření	46
4.8.1 Výsledek hospodaření v roce 2010	46
4.8.2 Výsledek hospodaření v roce 2011	49
4.8.3 Výsledek hospodaření v roce 2012	51
5 ZÁVĚR A NÁVRH OPATŘENÍ	54
6 SUMMARY	59
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
8 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	63
9 PŘÍLOHY	64

1 ÚVOD

Ekologické zemědělství a trh s biopotravinami má v České republice více než dvacetiletou tradici. Za tuto dobu se potvrdilo, že systém hospodaření bez syntetických pesticidů, hnojiv a dalších intenzifikačních postupů je životaschopný. Výměra ekologicky obhospodařovaných ploch dosáhla téměř 500 tis. ha, což tvoří 11% podíl na celkové zemědělské půdě v České republice. V současnosti hospodaří ekologickým způsobem téměř 4000 subjektů (13 % zemědělských podnikatelů). Důvodem tak působivého rozvoje ekologického zemědělství jsou zejména dotace ze státního rozpočtu a z fondů Evropské unie a v neposlední řadě stále větší zájem spotřebitelů o bioprodukty z domácího trhu.

Rozdíl mezi podnikáním v zemědělství a v jiných odvětvích podnikání je značný. Zemědělský podnik nemůže zcela ovlivnit některé faktory typické pro jiný obor podnikání. Zejména celkový objem vyráběné produkce, nestabilita výkupních cen (zemědělský podnikatel je závislý na výši výkupních cen) a konečně špatná platební morálka odběratelů. Situace podniku je z velké míry závislá také na podmínkách daného roku – na rozmarech počasí, půdních podmínkách apod., jež ovlivňují zejména množství a kvalitu jeho výroby. Legislativa České republiky a Evropské unie představuje další omezující podmínky, které zemědělské podniky musí překonat, aby mohly čerpat dotace, bez nichž by málokterý zemědělský podnik byl rentabilní.

První část diplomové práce je věnována vysvětlení základních pojmů ekologického zemědělství, jeho cílů a principů. V této kapitole budou také vysvětleny hlavní zásady ekologického zemědělství, čímž bude teoreticky ukotvena daná problematika. Následující subkapitoly budou zaměřeny na současný stav ekologického zemědělství, kontrolu a zemědělské účetnictví. Pozornost je věnována zejména problematice dotací a kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství. V této části diplomové práce jsou vydefinována východiska, která poslouží jako teoretický základ, pro vypracování praktické části.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Ekologické zemědělství

2.1.1 Vymezení základních pojmů

Nejvyšší legislativní normou pro ekologické systémy zemědělského hospodaření v České republice je zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství a k němu se vztahující osvědčování a označování bioproduktů, biopotravin a ostatních bioproduktů, a dále výkon kontroly a dozoru nad dodržováním povinností s tím spojených.

Ekologické zemědělství je zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce a který, pokud dochází k chovu hospodářských zvířat, dbá jejich etologických a fyziologických potřeb v souladu s požadavky zvláštních právních předpisů.

Ekofarma je samostatná, uzavřená hospodářská jednotka. Zemědělský podnikatel nemusí provozovat ekologické zemědělství na všech pozemcích, které vlastní nebo užívá, musí ale pro ekofarmu vyčlenit a jednoznačně určit základní výrobní prostředky. Od konvenčních pozemků tak musí být jednoznačně odděleny pozemky, hospodářské budovy, zemědělská mechanizace, hospodářská zvířata, které slouží k ekologickému zemědělství. Odděleno musí být také účetnictví.

Bioprodukt je jakákoliv surovina rostlinného nebo živočišného původu pocházející z ekofarmy. Bioproduktem je také hospodářské zvíře. Jako bioprodukt lze tak

certifikovat nejenom suroviny pro výrobu biopotravin, ale také zástavová zvířata, chovná zvířata nebo suroviny pro nepotravinářské využití (např. vlna, přadný len)¹.

Biopotravina je potravina vyrobená z bioproduktů, povolených přídavných a pomocných látek a také vyhláškou povoleného podílu surovin nepocházejících z ekologického zemědělství a to za podmínek stanovených vyhláškou. Také na biopotravinu musí být vydáno osvědčení o původu.

Osvědčení o původu bioproduktů a biopotravin vydává kontrolní orgán (Mze ČR resp. jím pověřená osoba – KEZ – Kontrola ekologického zemědělství, ABCERT GmbH nebo Biokont CZ, s. r. o.). Osvědčení se vydává na 1 rok (max. 15 měsíců) a to do 30 dnů po provedené kontrole. Kontrolu obvykle provádí jedenkrát ročně ve vegetačním období pracovník kontrolního orgánu. Kopii osvědčení o původu bioproduktu a osvědčení o biopotravině je ekologický podnikatel povinen předat při uvedení do oběhu osobě, která je do oběhu uvádí. V celém řetězci od prvovýrobce až ke spotřebiteli je stále adresně kontrolovatelné množství i původ bioprodukce. Po vydání osvědčení o původu bioproduktu resp. biopotravin je možné je označit slovem „bio“ nebo „eko“ nebo chráněným grafickým znakem spolu s identifikačním kódem kontrolního orgánu (MOUDRÝ a kol., 2007).

Legislativa stanoví podmínky pro pěstování rostlin a chov zvířat v ekologickém zemědělství a podmínky pro výrobu biopotravin. Dále upravuje systém osvědčování původu bioproduktů a biopotravin a jejich označování i výkon kontroly a dozoru nad dodržováním tohoto zákona. Přílohy obsahují i seznamy povolených přípravků na ochranu rostlin, hnojiv, pomocných přípravků a krmiv, dále normativy pro ustájovací plochy hospodářských zvířat, seznam povolených postupů, materiálů, prostředků a přídatných látek při zpracování a skladování biopotravin (KONVALINA a kol., 2007).

¹ Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství

2.1.2 Cíle a principy ekologického zemědělství

Hlavní cíle ekologického zemědělství

1. Produkovat kvalitní potraviny a krmiva o vysoké nutriční hodnotě v dostatečném množství.
2. Pracovat v co nejvíce uzavřených cyklech koloběhu látek, využívat místní zdroje a minimalizovat ztráty.
3. Udržet a zlepšovat úrodnost půdy.
4. Vyvarovat se všech forem znečištění pocházejících ze zemědělského podniku.
5. Minimalizovat používání neobnovitelných surovin a fosilní energie.
6. Hospodářským zvířatům vytvořit podmínky, které odpovídají jejich fyziologickým a etologickým potřebám a humánním a etickým zásadám.
7. Uchovat přírodní ekosystémy v krajině, chránit přírodu a její diverzitu.
8. Vytvářet pracovní příležitosti a tím udržet osídlení venkova a tradiční ráz zemědělské kulturní krajiny.
9. Umožnit zemědělcům a jejich rodinám ekonomický a sociální rozvoj a uspokojení z práce (ŠARAPATKA, URBAN a kol., 2006).

Ekologické zemědělství plní také mimoprodukční funkce, nejenom funkce produkční. Přibližně 80 % výměry v EZ tvoří TTP. Důvodem je především vysoký podíl méně příznivých oblastí v ČR (především horských a podhorských oblastí). Pro tyto oblasti je důležitá údržba krajiny, protože v těchto příhraničních oblastech je vysoký podíl území s příkázaným režimem hospodaření (národní parky, chráněné krajinné oblasti). Zemědělská produkce na orné půdě zde není vhodná, proto je základem obhospodařování těchto území pastva hospodářských zvířat, která tak přispívá nejen k údržbě krajiny, ale i k zachování pestré škály chráněných rostlinných druhů (AKČNÍ PLÁN 2011 - 2015, 2011).

2.1.3 Hlavní zásady ekologického hospodaření

Osevní postup musí být pestrý a vyvážený, zaměřený na udržení a zvyšování úrodnosti půdy a zajištění živin pro růst rostlin a minimalizaci ztrát živin. Osevní postup musí umožnit:

- střídání plodin s různou konkurenční schopností vůči plevelům, škůdcům a původcům chorob s cílem snížení jejich populační hustoty,
- využívání zeleného hnojení, podsevů a meziplodin,
- udržení nebo zvyšování obsahu humusu v půdě,
- zařazení jetelovin nebo luskovin či směsek s nimi.

Obdělávání půdy se provádí šetrným způsobem s ohledem na zlepšování fyzikálních vlastností půdy, úrodnosti a protierozního působení.

Trvalé travní porosty musí být pravidelně sklíženy nebo spásány. Zatížení pastvin zvířaty a organizace pastvy nesmí způsobovat devastaci drnu. Drn trvalých travních porostů musí být ošetřován.

Regulace škodlivých činitelů je v ekologickém zemědělství založena zejména na preventivních opatřeních:

- optimální osevní postupy,
- smíšené kultury,
- zelené hnojení.

Přímá regulace plevelů se provádí především mechanicky (tj. plečkováním, vláčením, podrýváním). Jsou povoleny fyzikální metody regulace včetně termických.

Regulace chorob a škůdců je možná (kromě metod nepřímé ochrany rostlin) pomocí postupů a přípravků povolených v příloze II. Nařízení rady č. 834/2007 Sb., o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91. Jedná se především o fyzikální a biologické metody regulace.

Rozmnožovací materiál musí pocházet z rostlin, které byly pěstovány ekologickým způsobem. Seznam rozmnožovacího materiálu pro ekologické zemědělství vede ÚKZUZ Brno. Pokud na seznam není požadovaná odrůda, lze použít nemořený konvenční rozmnožovací materiál.

Výživa a hnojení rostlin je založena především na čerpání živin z půdní zásoby neustále doplňované hlavně živinami ze statkových hnojiv a zeleného hnojení. Je zakázáno používat statková hnojiva pocházející z klecového chovu drůbeže a trvalého ustájení hospodářských zvířat na rošttech. Dále čistírenské kalů a odpadní vody, kromě kalů a odpadních vod z vlastní farmy, pokud vyhovují předpisům.

Sklizňové a posklizňové technologie i dopravní a skladovací prostředky a zařízení musí být čisté a v takovém stavu, aby neobsahovaly žádné látky, které by bioprodukty mohly kontaminovat (MOUDRÝ a kol., 2007).

2.1.4 Základní ustanovení pro chov zvířat

Podle MOUDRÉHO (2007) jsou **přirozené systémy** chovu základem živočišné produkce v ekologickém zemědělství. Ekologický podnikatel je povinen chovat pouze druhy a plemena vyjmenovaných zvířat adaptované na místní podmínky, chránit zvířata před utrpením, bolestí a poškozováním zdraví. Celkový stav hospodářských zvířat nemá na ekofarmě přesáhnout 2 velké dobytčí jednotky (VDJ) na 1 ha zemědělské půdy.

Reprodukce vyjmenovaných hospodářských zvířat v ekologickém podniku je přednostně zajišťována přirozenou plemenitbou. Přednost má trvalá přítomnost plemeníka ve stádě. Zapouštěny mají být jen zdravé a tělesně dobře vyvinuté plemenice. Nepřipouští se hormonální synchronizace říje. Je zakázáno používat takové způsoby reprodukce, které by vedly k poškození samice nebo plodu. Při porodu je nutné zajistit jeho spontánní průběh a bezprostřední kontakt matky s novorozeným mládětem.

Ustájení zvířat musí zajišťovat životní podmínky odpovídající jejich etologickým a fyziologickým potřebám. Především dostatek prostoru pro jejich pohyb, možnost přirozené ventilace a osvětlení, přirozený způsob odpočinku, péči o vlastní tělo a podestýlku z přírodních materiálů. Je zakázáno trvale vazné ustájení u skotu a klecové chovy, použití roštů na více než 50 % podlahové plochy stáje, vytápění staveb (s výjimkou staveb pro selata). Zvířatům chovaným bez ustájení musí být zajištěna dostatečná ochrana proti větru, dešti, slunci a extrémním teplotám (MOUDRÝ, 2007).

Výživa a krmení hospodářských zvířat musí být zajišťována krmivem pocházejícím z ekologického zemědělství. Výživa je určena k zajištění kvalitní produkce spíše než k maximalizaci výroby, přičemž musí respektovat výživové potřeby zvířat v různých stádiích vývoje. Výkrm je povolen, pokud je v jakémkoliv stádiu chovu vratný. Nucené vykrmování je zakázáno. V letním období musí být zvířatům zajištěna pastva nebo přístup k zelené píce. Zdroje minerálních látek a stopových prvků mohou být používány za předpokladu, že jsou přírodního původu nebo syntetické v těžce formě jako přírodní látky (NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 2092/91).

Ochrana zdraví je zajišťována především přirozenými metodami chovu eliminujícími negativní vlivy prostředí. Základním principem ekologického chovu zvířat je prevence onemocnění. V případě onemocnění nebo podezření z něj je nutné neodkladně zabezpečit zákrok veterinárního lékaře a podle výsledku vyšetření přednostně použít přírodní a homeopatické přípravky. Použití alopatických léčiv je možné na základě diagnózy stanovené veterinárním lékařem. Po ukončení aplikace léčiv se prodlužují ochranné lhůty na dvojnásobek. Léčená zvířata musí být označena. Z jiných než zdravotních důvodů nesmí být prováděny zákroky měnící vzhled nebo funkci orgánů zvířat. Je stanoven i způsob přepravy zvířat a porážky tak, aby byl minimalizován stres zvířat (MOUDRÝ, 2007).

2.2. Současný stav ekologického zemědělství

2.2.1 Vývoj ekologického zemědělství

Podle ROČENKY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ (2011) vzrostla celková výměra ekologicky obhospodařovaných ploch k 31. 12. 2011 na téměř 500 tis. ha, což představuje 11,40 % podíl na celkové zemědělské půdě ČR. Nárůst ploch v EZ se v roce 2011 zpomalil (nárůst o 7,7 %), což se projevilo v poklesu podílu ploch v přechodném období z 27 % na 20 %.

Počet ekologických zemědělců za rok 2011 opět významně vzrostl (nárůst o 403 subjektů) a ke konci roku hospodařilo ekologickým způsobem téměř 4 000 ekofarem, což představuje téměř 13 % registrovaných zemědělských podnikatelů v ČR.

2.2.2 Struktura užití půdy v ekologickém zemědělství

Z pohledu užití půdy dlouhodobě dominují v EZ trvalé travní porosty (TTP), v roce 2011 s výměrou téměř 400 tis. ha. Jejich plocha se však s růstem celkové výměry ekologicky obhospodařované půdy od roku 2003, kdy byl jejich podíl nejvyšší (90,86 %), již nezvyšuje a na celkové výměře v EZ zůstává okolo 82 %.

Jako pozitivní lze označit stabilní růst výměry orné půdy a také trvalých kultur, což by se mělo projevit v nárůstu produkce bioproduktů a následně biopotravin. Meziroční nárůst výměry orné půdy v roce 2011 činil 8 % (růst o 4 564 ha na celkových 59 281 ha) a její podíl na celkové struktuře půdního fondu v EZ setrval nad hranicí 12 %. Od roku 2007 významně stoupá výměra trvalých kultur, což je způsobeno zejména navýšením plateb na tuto produkci, ale také např. posílením know-how pěstování ovoce a vína v kvalitě bio. Meziroční nárůst činil 25 % (tj. nárůst o 1 490 ha), z toho plochy vinic vzrostly meziročně o 20 %, plochy sadů o 26 % a podobně vzrostla i výměra chmelnic (ROČENKA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2011).

KONVALINA a kol. (2007) dále dodává, že malá výměra orné půdy je stále výrazná slabina českého ekologického zemědělství. Limituje produkci zrnin, na níž je závislá produkce nejen chleba, pečiva, těstovin a dalších biopotravin rostlinného původu, ale také na trhu chybějícího drůbežního masa, vajec a vepřového masa. Na produkci vepřového masa pak závisí výroba masných výrobků z hovězího masa. Paradoxem je, že v České republice chybí jatečný skot, protože naprostá většina zvířat je z ekofarem prodávána jako zástavová do konvenčního výkrmu nebo vyvážena. Zcela neuspokojivá je produkce zeleniny a ovoce.

2.2.3 Vývoj ekologického zemědělství v krajích ČR

V ROČENCE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ (2011) nalezneme počty ekologických podniků a jejich rozmístění v rámci krajů. Hlavním rysem je jejich nerovnoměrné rozmístění na území ČR. Hlavními oblastmi EZ jsou tradičně méně příznivé horské a podhorské oblasti, kde zhruba polovina těchto ploch je dnes obhospodařována ekologicky.

Největší plochy ekologicky obhospodařované půdy se nacházejí v pohraničních hornatých okresech Jihočeského, Karlovarského, Moravskoslezského, Plzeňského a Ústeckého kraje. V těchto krajích se nachází téměř 60 % ploch v EZ a je zde také dosahována nejvyšší průměrná velikost ekofarem. Naopak nízké zastoupení ekologických ploch najdeme v kraji Středočeském, Jihomoravském, Pardubickém a Vysočina, kde se nacházejí silné produkční oblasti na orné půdě. Úkolem do budoucna je rozšířit ekologickou produkci i do těchto oblastí a vyvážit podíl obdělávané orné půdy a travních porostů. Argumentem pro tento trend jsou kromě produkce širšího spektra a většího množství bioproduktů i prokázaná pozitiva EZ ve vztahu k ochraně prostředí.

2.2.4 Hospodářský výsledek ekofarem v roce 2010

V ROČENCE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ (2011) se dále uvádí, že z celkového počtu 3 436 dotázaných ekofarem uvedlo 90,7 %, že v roce 2010 byl jejich hospodářský výsledek kladný. Záporný výsledek uvedlo 9,1 % ekofarem (tj. 313 subjektů). V rámci ekofarem se záporným HV jsou zastoupeni jak farmy malé, tak ty největší. Z podrobnější analýzy však vychází, že ke ztrátovějším podnikům patří ekofarmy zaměřující se na pěstování trvalých kultur, kdy ztrátu vykázalo 18 % zemědělců. Meziročně se výrazně zhoršila situace u podniků hospodařících na OP nebo TTP v kombinaci s TK, kdy počet ztrátových podniků vzrostl k 20 %. Proti roku 2009 došlo ke zlepšení situace pouze u ekofarem čistě s TTP, kdy podíl ztrátových podniků klesl na 6 %.

2.3 Dotace v ekologickém zemědělství

Podle URBANA A ŠARAPATKY (2006) se v posledním desetiletí ekologické zemědělství na základě politických rozhodnutí značně rozšířilo hlavně díky podpůrným programům EU (např. využití Nařízení Rady EHS č. 2078/92 pro subvencování ekologického hospodaření). Pro období 2007 – 2013 ve všech státech EU platí Programy rozvoje venkova, které umožňují plošné dotace pro EZ a také podporu výzkumu, poradenství, osvěty a vzdělávání v tomto oboru. Velkou roli, která pozitivně

ovlivňuje rychlý nárůst EZ a jeho komerční úspěch, hraje i stoupající poptávka spotřebitelů po biopotravinách.

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond².

Podpory a dotace významně ovlivňují jak podnikovou ekonomiku, tak rentabilitu pěstování jednotlivých plodin. Jde o celou řadu dotací a podpor, které jsou poskytovány podle příslušných vládních nařízení nebo podle nařízení Rady EU. K větším změnám evropských dotací došlo v roce 2009, k dílčím změnám dochází každoročně (POLÁČKOVÁ a kol., 2010).

Dotace jsou v průměru nutné k zajištění aspoň shodné ziskovosti ekologicky hospodařících podniků s jejich srovnatelnými protějšky v KZ. Při uvážení 15-20 % podílu podpor pro EZ v příjmech farem je možné konstatovat, že jsou velmi závislé na dotačních programech a bez dotací by v současné době některé typy ekofarem nemohly existovat (URBAN A ŠARAPATKA, 2006).

2.3.1 Jednotná platba na plochu (SAPS)

Hlavním cílem jednotné platby je zabezpečit zemědělcům stabilnější příjmy. Zemědělci se mohou rozhodnout, co chtějí produkovat, přičemž jim bude zaručena stejná výše podpory nezávisle na tom, co produkují. Díky tomu se mohou lépe přizpůsobit poptávce. Jednou z podmínek pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být poskytnuta podpora, která činí v součtu všech půdních bloků/dílů půdních bloků v žádosti o poskytnutí podpory SAPS nejméně 1 ha zemědělské půdy. Dotčené půdní bloky/díly půdních bloků musí být uvedeny v LPIS. Zemědělská půda,

² [cit. 2013/01/15], dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

na kterou je požadováno poskytnutí finanční podpory, musí být na žadatele vedena v LPIS nejméně od data podání žádosti³.

Žádost o poskytnutí podpory v rámci jednotné platby na plochu (SAPS) je možné podat na následující kultury: orná půda, travní porost, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, zelinářská zahrada, jiná kultura (KONVALINA a kol., 2007).

2.3.2 Národní doplňkové platby (TOP-UP)

Národní doplňkové platby (Top-Up) jsou platby poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou upraveny nařízením vlády, které stanovuje některé podrobnosti a bližší podmínky při poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro příslušný rok. Top-Up je poskytován Státním zemědělským intervenčním fondem formou finančních podpor v následujících oblastech:

- pěstování lnu na vlákno,
- pěstování chmele,
- chovu skotu, ovcí, popřípadě koz na hospodářstvích registrovaných v ústřední evidenci podle plemenářského zákona,
- pěstování plodin způsobilých pro platbu na orné půdě.

Žadatel je shodný s žadatelem o platbu SAPS. Všeobecné podmínky pro poskytnutí platby Top-Up jsou shodné s podmínkami pro platbu SAPS. Pokud nebude žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na platbu Top-Up (KONVALINA a kol., 2007).

³ [cit. 2013/01/28], dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>

2.3.3 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Podpory „Méně příznivých oblastí“ jsou v ČR vypláceny na travní porosty. Toto opatření podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty. Dále je zaměřeno na podporu zemědělců hospodařících v oblastech s méně příznivými podmínkami s cílem zachovat venkovskou krajinu, podpořit systémy šetrné k životnímu prostředí, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů (PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2007 – 2013).

Podle PRV se podpora LFA poskytuje pouze na kulturu obhospodařovanou v následujících méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními:

- horské oblasti,
- ostatní méně příznivé oblasti,
- oblasti se specifickými omezeními,
- oblasti s ekologickými omezeními.

Horské oblasti jsou oblasti charakterizované značným omezením možností využití půdy a vysokými náklady na její obhospodařování z důvodu:

- velmi obtížných klimatických podmínek daných nadmořskou výškou, jejichž vliv podstatně zkracuje vegetační dobu,
- sklonu svahů na větší části příslušné plochy v nižší nadmořské výšce, jež jsou příliš strmé pro použití strojů nebo vyžadují použití velmi nákladného zvláštního vybavení.

Jiné znevýhodněné oblasti vykazují následující znaky:

- přítomnost půdy, která je méně úrodná, obtížně obdělávatelná a má omezený potenciál, jenž nemůže být zvýšen bez značných nákladů, a která je především vhodná pro rozsáhlý chov hospodářských zvířat,

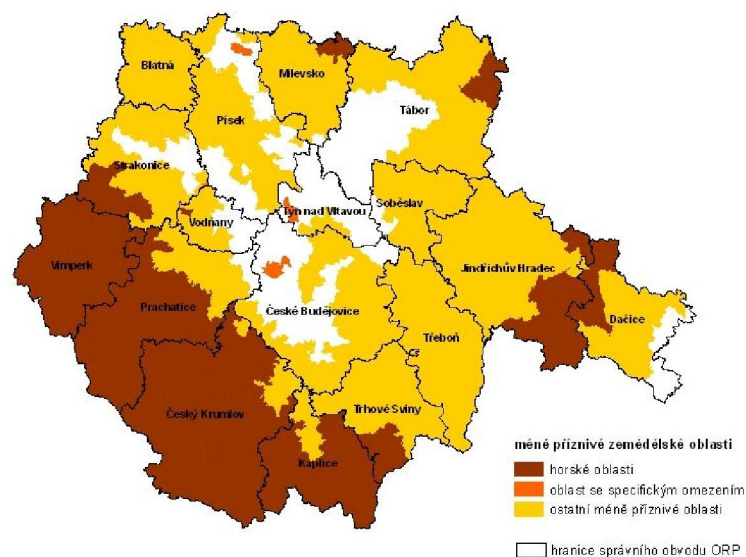
- produkce, která vyplývá z přirozeně nízké úrodnosti, je s ohledem na hlavní ukazatele hospodářských výkonů v zemědělství znatelně podprůměrná (NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1257/1999).

Zemědělské podniky hospodařící v LFA dosahují vlivem horších výrobně-klimatických podmínek nižších výsledků hospodaření. Toto znevýhodnění by měly vyrovnávat tzv. vyrovnávací příspěvky v LFA, které by měly podpořit stálé využívání zemědělské půdy a tím přispívat k zachování venkova. V členských zemích EU jsou velké rozdíly ve výši sazeb vyrovnávacího příspěvku pro LFA, neboť neexistuje jednotná metodika určující výši plateb. Sazby mají být stanoveny tak, aby přispívaly k využívání zemědělské půdy (STŘELEČEK, LOSOSOVÁ, ZDENĚK, 2009).

Podle HRABÁNKOVÉ a kol. je stěžejním cílem opatření LFA přispět k zachování krajiny kontinuálním využíváním zemědělské půdy na základě realizace udržitelných systémů hospodaření na půdě, a to formou navýšení příjmů farmářů o příspěvek na dodatečné náklady vzniklé v důsledku přírodních omezení zemědělské výroby. A v souvislosti s environmentálními a dalším veřejnými statky, které vytvářejí hodnotu krajiny.

Obrázek 1: Méně příznivé zemědělské oblasti v Jihočeském kraji

Méně příznivé zemědělské oblasti (LFA) v Jihočeském kraji

Zdroj: www.czso.cz

KONVALINA (2007) připomíná, že žadatel o podporu pro LFA musí splňovat následující podmínky:

- Žadatel musí mít zařazeny půdní bloky, na které požaduje poskytnutí vyrovnávacího příspěvku, v Evidenci půdy po dobu trvání období minimálně od 1. května do 15. října příslušného kalendářního roku.
- Žadatel má v LPIS evidováno a vlastním jménem na vlastní odpovědnost obhospodařuje alespoň 5 ha zemědělské půdy v LFA.
- Žadatel musí hospodařit v méně příznivých oblastech, případně v oblastech s ekologickými omezeními nejméně po dobu 5 kalendářních let následujících po roce, ve kterém mu byl poprvé poskytnut vyrovnávací příspěvek.
- Žadatel nesmí být v konkursu nebo likvidaci.
- Žadatel musí dodržovat intenzitu chovu skotu, ovcí, koz a koní ve výši 0,15 až 1,5 VDJ na ha veškeré zemědělské půdě evidované v LPIS.

Tyto shora uvedené podmínky se mohou každoročně měnit.

2.3.4 Agroenvironmentální opatření (AEO)

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Hlavním východiskem pro stanovení platby je nižší výnos plodin a užitkovost hospodářských zvířat v ekologickém zemědělství v porovnání s konvenčními farmami, především díky vyloučení použití intenzifikačních faktorů, rozdílné struktury pěstovaných plodin a odlišnému systému chovu hospodářských zvířat (PRV ČR na období 2007 – 2013).

Konvenční zemědělství může zatěžovat půdu a vodu nadbytkem živin z používaných průmyslových hnojiv, zejména lehce rozpustných hnojiv dusíkatých (ledky), dále zbytky pesticidů, zhoršuje strukturu půdy, snižuje obsah humusu a snižuje přítomnost mikroorganismů v půdě. Některé pesticidy jsou neselektivní a působí i na jiné druhy

organismů, než na které byl zásah zaměřen. Mezi další následky patří vedle nepřírodných změn v ekosystémech i vliv na zdraví člověka (AEO ČR 2007 – 2013).

Jsou uvažovány zvýšené náklady na pracovní síly (zvýšený podíl ruční práce) a organizaci práce (zvýšený podíl agrotechnických opatření zaměřených na regulaci plevelů, chorob a škůdců). Osvědčenou bioprodukcí je, zejména v návaznosti na vybudování biotrhu, možné zpeněžit za vyšší cenu oproti stejné komoditě konvenčního původu, což se promítá do ekonomiky hospodaření (PRV ČR na období 2007 – 2013).

KONVALINA a kol. dodává, že zemědělci mohou mít z programů zejména další příjem, který má tu pozitivní vlastnost, že nepodléhá změnám na trhu a nepřízní počasí. Další motivací pro účast zemědělců na těchto programech je skutečnost, že většina opatření v programech směřuje k ochraně těch složek životního prostředí, na kterých je zemědělská produkce ve značné míře závislá (např. úrodnost půd). Mezi nevýhody patří např. zatížení farmářů detailním zpracováním dotazníků a žádostí o dotace.

2.4 Kontrola ekologického zemědělství

Kompetentní autoritou pro ekologické zemědělství ve smyslu Nařízení rady č. 837/2007 je u nás Ministerstvo zemědělství ČR. Na základě jeho pověření provádí dozor nad dodržováním zásad ekologického systému hospodaření v ČR tři privátní kontrolní a certifikační organizace (KEZ o. p. s., ABCERT AG a Biokont CZ, s. r. o.). Pravidla EZ v ČR jsou upravena Nařízením rady č. 834/2007, Nařízením komise č. 889/2008 a českým národním zákonem č. 242/2000 o ekologickém zemědělství (AKČNÍ PLÁN ROZVOJE EZ, 2011).

Kontrolní organizace provádí pomocí inspektorů kontrolní návštěvy zemědělských podniků. Kontrola se provádí u ekofarem, výrobců biopotravin a osob, které uvádějí bioprodukty či biopotraviny do oběhu a u výrobců krmiv a rozmnožovacího materiálu (MOUDRÝ a kol., 2007).

Nejčastějšími porušeními pravidel ekologického zemědělství je neúplné vedení evidence, použití konvenčního osiva bez platné výjimky, provedení zákroku na

zvířatech bez platné výjimky nebo použití látek nepovolených pro ekologické zemědělství (ROČENKA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2011).

2.4.1 Druhy kontrol

MOUDRÝ (2007) vymezuje čtyři typy kontrol: ohlášená kontrola, neohlášená kontrola, revizní inspekce a kontrola zpracování, evidence a prodeje bioprodukce.

Každý podnik podléhá minimálně jednou za rok celkové kontrole, která je ohlášená. Inspektor ohlásí podniku termín kontroly předem. Kontrola zahrnuje celý podnik, tj. pozemky a kultury, stáje a zvířata, stroje, technologická zařízení a technologie, sklady a ostatní provozní prostory, obaly a etiketaci, provozní, skladovou a účetní evidenci. Kontrolor ověří rovněž správnost a úplnost údajů uvedených v přihlášce a vyplní formulář zápisu o kontrole.

Neohlášené kontroly, které jsou dvojího druhu: nařízené a namátkové. Nařízené kontroly jsou cílené. Tento typ kontroly se využívá v případech problematických podniků nebo vzniklo-li podezření na použití nepovolených prostředků nebo postupů.

Na základě písemné žádosti, stížnosti nebo odvolání podnikatele může MZe ČR nařídit revizní inspekci.

Kontrola zpracování, evidence a prodej bioprodukce:

- posklizňové zpracování a skladování,
- zpracování rostlinných/živočišných produktů na farmě,
- kontrola prodeje,
- prodej k dalšímu zpracování,
- prodej na farmě,
- kontrola vedení účetní a skladové evidence,
- oddělení účetní a evidence při souběžné produkci,
- souhrnné hodnocení podniku.

2.5 Zemědělské účetnictví

Zatímco environmentálnímu účetnictví vč. národohospodářských vazeb je věnována v našich podmínkách poměrně široká pozornost, není tomu tak v případě účetnictví zemědělského; přes určitá zlepšení přetrvávají problémy např. s oceňováním zvířat, ekologických prvků. Je známo, že při náročné práci je potřeba zohlednit či dát do souvislostí stránku legislativy, profese a specifika vč. rizik. Je tak obtížné porovnávat podniky mezi sebou, zvláště v různých systémech hospodaření (KOUŘILOVÁ, 2010).

2.5.1 Specifika obecná

- klimatické a přírodní podmínky,
- podmínky ekonomicko-politické, zejména pohyby kvót, dovozu, vývozu, cen, omezení,
- společná zemědělská politika EU vyžadující i znalosti odlišných účetních a daňových metod a postupů,
- značná diferencovanost sezónních a mimosezónních cen některých produktů,
- významná role dotací, jejich přidělený objem, struktura, vliv na výsledek hospodaření,
- vliv na krajinu, vodní hospodářství, rekreaci, zaměstnanost, škálu zpracovatelů, působení jiných aktivit či jinak zaměřených zemědělských aktivit,
- psychické vlivy, práce s živými organismy,
- environmentálně zaměřená činnost, požadavky na vykazování a limity, ekologické zemědělství, environmentální účetnictví,
- zvláštní používané metody, ukazatele, parametry chovu zvířat – welfare.

2.5.2 Specifika ekologického zemědělství

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství v § 27 uvádí, že ekonomický podnikatel je povinen vést:

- evidenci o krmivech, doplňkových látkách a prefixech, které použil v ekologickém zemědělství,
- evidenci o podání léčiv a veterinárních přípravků hospodářským zvířatům,

- evidenční kartu hospodářských zvířat,
- denní záznamy o přímém prodeji bioproduktů z ekofarmy konečnému spotřebiteli,
- evidenci o pěstovaných plodinách, vegetačním pokryvu a obdělávání půdy (KOUŘILOVÁ, 2010).

2.6 Kalkulace v zemědělství – základní pojmy

2.5.1 Charakteristika používaných pojmů

Náklady jsou peněžním vyjádřením spotřeby majetku, včetně opotřebení dlouhodobého majetku, živé práce (mzdy) a cizích služeb nakoupených od jiných podniků. Náklady je nutné odlišit od peněžních výdajů, které představují úbytek peněžních fondů podniku bez ohledu na účel jejich použití, např. nákup stroje je peněžním výdajem, ale není nákladem (SYNEK a kol., 2003).

Výnosy jsou v penězích vyjádřené výsledky získané z veškerých činností za určité účetní období (měsíc, rok) bez ohledu na to, zda došlo k platbě za tyto výnosy, či nikoliv. Nejvýznamnější složkou výnosů jsou tržby, které představují hlavní finanční zdroj podniku, který slouží k úhradě jeho nákladů a daní, výplatě dividend a jeho rozšířené reprodukci (SYNEK a kol., 2003).

Výkon je v nejobecnější podobě vymezen jako výsledek činnosti. Podle toho, pro koho je konkrétní výkon určen, zda má uspokojit potřeby externího obchodního partnera (zákazníka) či zda je poskytován pouze uvnitř podniku, se výkony člení na externí a interní (FIBÍROVÁ a kol., 2007).

Kalkulační jednicí se rozumí konkrétní výkon, vymezený měrnou jednotkou a druhem, na který se stanovují nebo zjišťují náklady a další hodnotové veličiny (KRÁL a kol., 2002). Výchozími údaji při kalkulaci nákladů jednotlivých výrobků jsou náklady přepočtené na jednotku výroby (1 ha v rostlinné výrobě, 365 KD v živočišné výrobě) (POLÁČKOVÁ a kol., 2010).

2.5.2 Kalkulační členění nákladů

Rozsáhlé skupiny rozhodovacích úloh vycházejí z posouzení příčinné souvislosti nákladů k určitému buď finálnímu, nebo dílčímu výkonu. Toto přiřazování nákladů k výkonu či jeho části nazýváme kalkulačním členěním nákladů. Z hlediska příčinných vazeb nákladů k výkonu, lze rozlišit dvě základní skupiny nákladů (KRÁL a kol., 2002):

- přímé náklady, které bezprostředně souvisejí s konkrétním druhem výkonu,
- nepřímé náklady, které se nevážou k jednomu druhu výkonu a zajišťují průběh podnikatelského procesu podniku v širších souvislostech.

2.5.3 Charakteristika kalkulačních metod v zemědělství

Metodou kalkulace se rozumí způsob zjištění vlastních nákladů na kalkulační jednice. V kalkulaci vlastních nákladů se vždy staví do vzájemného poměru na jedné straně náklady vynaložené na určitou produkci a na druhé straně množství vyrobené produkce. Úkolem kalkulace je rozdělit náklady určitého výkonu na stanovené kalkulační jednice. Volba kalkulační metody, tj. způsob rozpočítávání nákladů na jednotlivé kalkulační jednice, se liší podle toho, zda příslušné výkony zemědělského podniku vznikají ve sdružené nebo nesdružené výrobě.

Zemědělská výroba je ve většině svých úseků výrobou sdruženou. To znamená, že jedním výrobním procesem nutně vzniká současně nebo postupně více různých výkonů (výrobků, prací), přičemž lze jen do jisté míry nebo vůbec nelze ovlivnit jejich vzájemný poměr. V nesdružené výrobě naproti tomu jedním výrobním procesem vznikají výkony téhož druhu nebo pouze jeden výkon. Při kalkulaci vlastních nákladů je nutno v zemědělství používat různé kalkulační metody, na jejichž správnosti závisí výsledek kalkulace (POLÁČKOVÁ a kol., 2010).

Dále se zaměříme pouze na kalkulační metody používané ve sdružené výrobě:

a) Metoda odečítací (zůstatková)

Prvním krokem při kalkulaci sdružených výkonů je oddělení nákladů vedlejších výrobků. Čistou odečítací kalkulaci můžeme použít pouze ve výroбах, kde lze pouze

jeden výrobek považovat za hlavní a ostatní za vedlejší. Postup kalkulace je takový, že se od celkových nákladů odečtou náklady na vedlejší výrobky oceněné prodejními cenami. Zůstatek se považuje za náklady hlavního výrobku (POPESKO, 2009).

b) Metoda rozčítací

Rozpočítání nákladů na jednotlivé hlavní výrobky je na rozdíl od pouhého odpočtu prodejních cen vedlejších výrobků značně složitějším procesem, jemuž je také věnována dalek větší pozornost, protože hlavní výrobky jsou vlastně důvodem realizace výrobního procesu a jejich náklady by měly být stanoveny s dostatečnou mírou přesnosti. Rozpočítání nákladů na jednotlivé sdružené výrobky slouží k jejich nákladovému ocenění při stanovování prodejní ceny, ale také k ocenění zásob (POPESKO, 2009).

2.5.4 Rozvrhování režijních nákladů

Režijní náklady jsou náklady, u kterých není možné vyjádřit jejich bezprostřední vztah ke konkrétní jednotce výkonu jako nositeli nákladů, jsou to naopak společné náklady druhu výkonu, skupiny výkonů, útvaru atd. (FIBÍROVÁ a kol., 2007).

Rozpočtem režijních nákladů se v nejobecnějším slova smyslu rozumí předpoklad nebo odhad budoucí výše režijních nákladů. Toto obecné vymezení se pak v operativním a taktickém řízení režie konkretizuje tak, že se vyjádření budoucí úrovně režijních nákladů chápe jako nákladový úkol, stanovený jednotlivým odpovědnostním střediskům na vymezené období a na jejich předpokládaný rozsah aktivity (KRÁL a kol, 2002).

2.6 Kalkulace nákladů v živočišné výrobě

2.6.1 Kalkulační vzorec v živočišné výrobě

1. Nakoupená krmiva a steliva
2. Vlastní krmiva a steliva
3. Léčiva a desinfekční prostředky
4. Ostatní přímý materiál
5. Ostatní přímé náklady a služby

6. Pracovní náklady celkem
7. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
8. Odpisy dospělých zvířat
9. Náklady pomocných činností
10. Výrobní režie
11. Správní režie
12. Náklady celkem

1. Nakoupená krmiva a steliva

Spotřeba nakoupených krmiv a steliv pro jednotlivé chovy v živočišné výrobě je prvotní přímý náklad. Pro účely kalkulace se doporučuje postupovat při účtování zásob způsobem A.

2. Vlastní krmiva a steliva

Do této položky patří spotřeba krmiv a steliv vlastní výroby pro jednotlivé chovy v živočišné výrobě. Při ocenění vlastních krmiv je třeba vycházet z vlastních nákladů, protože zásoby vytvořené vlastní činností se v účetnictví oceňují vlastními náklady. Při oceňování vlastních výrobků lze vlastní náklady stanovit na úrovni skutečných nákladů nebo nákladů podle plánových kalkulací.

3. Léčiva a desinfekční prostředky

Do této nákladové položky se zahrnuje spotřeba desinfekčních prostředků a léčiv pro jednotlivé druhy hospodářských zvířat.

4. Ostatní přímý materiál

Do této nákladové položky se zahrnuje spotřeba drobného materiálu pro údržbu a čištění ustájovacích prostorů pro jednotlivé chovy v živočišné výrobě a nezaviněná manka a škody do výše norem stanovená vnitropodnikovou směrnicí a zjištěná v rámci inventarizace ke konci roku.

5. Ostatní přímé náklady a služby

Do této nákladové položky se zahrnuje:

- spotřeba neskladovatelných položek jako je voda a plyn,
- spotřeba energie a PHM pro jednotlivé úseky živočišné výroby,

- veterinární výkony a úhrady za inseminaci,
- opravy a udržování budov a mechanizačních zařízení od externích dodavatelů,
- nájemné za jednotlivé budovy,
- cestovné související s jednotlivými chovy,
- ostatní provozní náklady, především pojistné chovů a budov,
- daň z nemovitostí.

6. Pracovní náklady celkem

Do této nákladové položky se zahrnují veškeré přímé mzdové náklady a příspěvky na zákonné sociální a zdravotní pojištění pro jednotlivé výkony živočišné výroby. Náhrada za dovolenou se zahrnuje přímo k jednotlivým úsekům živočišné výroby, pokud jde o stálé pracovníky těchto úseků. U ostatních pracovníků se náhrady za dovolenou zahrnují do výrobní režie.

7. Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Do této nákladové položky se zahrnují účetní odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, které souvisejí s jednotlivými výkony živočišné výroby. Odpisy DNHM mají vyjadřovat skutečné opotřebení tohoto majetku.

8. Odpisy dospělých zvířat

Při definování pojmu dospělá zvířata se vychází ze zootechnického pojetí, kdy se za dospělá zvířata považují dospělá chovná zvířata, která vedle svých dalších možných užitečných vlastností zabezpečují reprodukci chovu.

9. Náklady pomocných činností

Do této nákladové položky patří práce traktorů, nákladní autodopravy a potahů pro jednotlivé výkony živočišné výroby. Jde o zahrnutí skutečných nákladů těchto pomocných činností prováděných pro jednotlivé chovy. Do této položky patří též opravy a udržování prováděné ve vlastní režii. V živočišné výrobě jde často o vysokou nákladovou položku. Tato nákladová položka představuje druhotný náklad.

10. Výrobní režie

Do této položky patří podíl výrobní režie živočišné výroby, která zahrnuje všechny prvotní i druhotné náklady, jež souvisí s řízením i obsluhou živočišné výroby. Jde o náklady, které nelze přiřadit přímo na jednotlivé výkony živočišné výroby nebo by jejich přímé určení bylo nevhodné.

11. Správní režie

Do správní režie patří její podíl pro živočišnou výrobu. Správní režie zahrnuje prvotní i druhotné náklady celopodnikového charakteru (POLÁČKOVÁ a kol., 2010).

2.7 Kalkulace výnosů v živočišné výrobě

2.7.1. Kalkulační vzorec v živočišné výrobě

1. Tržby za výrobky ŽV, chovná a jatečná zvířata
2. Tržby za vedlejší výrobky ŽV
3. Podpory a dotace
4. Ostatní výnosy ŽV
5. Výnosy celkem

1. Tržby za výrobky ŽV, chovná a jatečná zvířata

Tržby za jednotlivé živočišné výrobky (např. mléko, vejce) a chovná a jatečná zvířata jsou nejpodstatnější součástí výnosů ŽV. Protože v živočišné výrobě jsou vlastní náklady zjišťovány za kalendářní rok, měly by se také tržby týkat příslušného kalendářního roku.

2. Tržby za vedlejší výrobky

Mezi ostatní výrobky související s chovem jednotlivých kategorií zvířat lze většinou zařadit jen chlévskou mrvu, pokud je předmětem prodeje.

3. Podpory a dotace

- Národní podpory
- Národní doplňkové platby
- Nepřímé podpory

4. Ostatní výnosy ŽV

Z ostatních výnosů je třeba k jednotlivým živočišným výrobkům zahrnovat náhrady škod od pojišťoven, které lze přiřadit ke konkrétnímu výrobku (zejména vyplývající z náhrad škod ze zemědělského pojištění zvířat) (POLÁČKOVÁ a kol., 2010).

3 METODIKA

3.1 Cíl práce

Cílem práce je posouzení možností rozvoje podnikání v ekologickém zemědělství ve vybraném podniku v podhorské oblasti a návrh na zlepšení jeho hospodaření.

3.2 Zkoumaný objekt

Zkoumaným objektem je podnik, který se zabývá zemědělskou prvovýrobou v ekologickém zemědělství v podhorské oblasti. Vstupní informace byly pořízeny z tohoto zemědělského podniku označeného jako „X“ (označení „X“ je z důvodu utajení podnikových informací).

3.3 Zdroje informací

- Odborná literatura zaměřená na ekologické zemědělství,
- Informace dostupné z internetových stránek,
- Řízené rozhovory s majitelem podniku,
- Údaje z daňové evidence,
- Portál farmáře,
- Havarijní plán,
- Projekt zahájení činnosti mladých zemědělců pořízením zemědělské techniky a zemědělské půdy a rekonstrukce stavby.

3.4 Zkratky

AEO	Agroenvironmentální opatření
BTPM	Bez tržní produkce mléka
ČR	České republiky

ČSÚ	Český statistický úřad
DJ	Dobytčí jednotka (500 kg živé hmotnosti)
DNHM	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
EU	Evropská unie
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
HV	Hospodářský výsledek
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
KZ	Konvenční zemědělství
LFA	Less Favoured Areas (znevýhodněné oblasti)
LPIS	Land Parcel Identification System – systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné pro účely administrace dotací
MF	Ministerstvo financí
MZe	Ministerstvo zemědělství
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	Pohonné hmoty
PRV	Program rozvoje venkova
RV	Rostlinná výroba
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Top-Up	Doplňkové národní platby
TPP	Trvalé travní porosty
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VDJ	Velká dobytčí jednotka (upravuje Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, příloha č. 3)
ŽV	Živočišná výroba

3.5 Období šetření

Šetření a jeho zpracování probíhalo za období let 2010 – 2012.

3.6 Postup práce

3.6.1 Získání informací

Pro vytvoření teoretické části diplomové práce bylo stěžejní studium odborné literatury a sběr dostupných materiálů týkajících se problematiky ekologického zemědělství, jeho kontroly a dotací. Literární přehled dále stručně shrnuje obecnou problematiku kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství. Seznam použité literatury a dalších zdrojů, ze kterých bylo čerpáno, je uveden na konci práce.

3.6.2 Uspořádání informací

Nejvýznamnější částí práce je praktická část – vlastní práce, kde je využita metoda deskripce doplněná o tabulky, aby práce poskytovala přehledný a srozumitelný obraz skutečnosti. Za účelem dosažení hlavního cíle práce byly stanoveny postupové kroky k jejímu naplnění. Nejprve bylo potřeba získat informace o hospodářské situaci sledovaného podniku a seznámit se s účetními podklady, které jsou nutné pro konkrétní rozbor tématu. S pomocí účetních podkladů (podnik vede daňovou evidenci) došlo ke stanovení nákladů a výnosů živočišné výroby pro jednotlivé roky.

3.6.3 Vyhodnocení informací

Po vyhotovení kalkulací nákladů a výnosů živočišné produkce byla analyzována jejich struktura a vysvětleny anomálie, které se v podniku během sledovaných let vyskytly. V dalším kroku došlo ke zhodnocení výsledku hospodaření v posloupnosti sledovaných let.

3.6.4 Návrh na možné zlepšení

V závěru diplomové práce jsou uvedeny hlavní výsledky řešené problematiky a navržena doporučení na možné zlepšení hospodaření analyzovaného podniku s ohledem na prosperitu a kontinuitu podnikání.

4 VLASTNÍ PRÁCE

4.1 Charakteristika podniku

Podnik X zahájil svou činnost 15. 2. 2007 na svých a pronajatých pozemcích v katastrálním území Březí, Rankov, Něchov a Todně u Trhových Svinů. V současné době obhospodařuje 191,45 ha (viz Tabulka 1). Z této výměry je 6,6 ha orné půdy a ve zbytku se jedná o trvalý travní porost. Důvodem přechodu na ekologický způsob hospodaření byla šetrnost vzhledem k životnímu prostředí.

4.1.1 Výměra zemědělské půdy

Tabulka 1: Výměra zemědělské půdy

Kultura (podle LPIS)	Výměra (ha)
Orná půda	6,60
Travní porosty	184,85
z toho louky	51,34
pastviny	90,91
zatravněné orné půdy	42,60
Zemědělská půda celkem	191,45

Zdroj: vlastní šetření z databáze LPIS

4.2 Umístění skladů a stájí

4.2.1 Zemědělský areál

Zemědělský areál se nachází v obci Březí u Trhových Svinů, okres České Budějovice. V tomto areálu je zcela nově opraven a zmodernizován původní kravín na stáj, která slouží jako zimoviště skotu s volným ustájením. Na tuto stáj navazují nově vybudované

výběhy pro skot, jímky na močůvku a hnojůvku, hnojiště, prostor s fixačním zařízením a předvádíště. V tomto areálu se nachází rovněž hlavní skladovací hala, ve které se skladuje téměř veškeré objemné krmivo. Všechny tyto nemovitosti na sebe navazují a jsou propojeny zpevněnou asfaltovou komunikací.

4.2.2 Hospodářské objekty

Hospodářské objekty se nachází v místě bydliště zemědělského podnikatele. Jedná se o rodinný statek, jehož některé hospodářské budovy jsou pronajaty. V tomto stavení se nachází:

- stáje, které se využívají jako karanténní,
- stodola, ve které se skladuje některá sušená píce a hospodářské stroje,
- přístřešky pro zemědělskou techniku,
- sklad PHM (nafty).

4.3 Možnosti odbytu, vzdálenost znečišťovatelů

Podnik chová čistokrevný skot plemene Limousine v systému chovu krav bez tržní produkce mléka. Chovaný skot je nabízen jak do odchoven plemenných býků, tak i pro chovatele k založení nových masných stád (roste poptávka po mladých chovných býcích a také jalovicích). Jelikož se podnik nachází na odlehlém místě, není zde žádné riziko cizích znečišťovatelů.

4.4 Rostlinná a živočišná produkce

4.4.1 Rostlinná produkce

Podnik obhospodařuje pouze trvale travní porosty. Ve sledovaném období neobdělával žádnou ornou půdu, takže buď sušil píci, nebo vyráběl travní senáž. Úrodnost půdy v dané lokalitě je nižší (úřední cena půdy se pohybuje od 2 Kč do 4,50 Kč/m²).

4.4.2 Živočišná produkce

V podniku se chová skot plemene Limousine, počet a stáří skotu jsou podrobně vedeny ve stájovém registru. Krmení se provádí každý den (v době kdy není pastva) a to umístěním balíků píce do kulatých kruhů na krmišti u stáje. Napájení dobytka je zajištěno pomocí míčové napáječky, která se plní přímo ze studničního vrtu. Ve stáji jsou zabudovány míčové vyhřívané napáječky. Ve stádě se provádí umělá inseminace a je doplňována přirozenou plemenitbou.

- letní krmná dávka: zelená píce (pastva), minerální liz, sůl
- zimní krmná dávka: suchá píce, senáž, minerální liz, sůl
- zásady welfare chovu zvířat – nadstandardní podmínky v EZ
- způsob léčení zvířat – důraz na prevenci
- způsob přepravy zvířat – vlastní vůz pro dva kusy
- plán aplikace hnojiv, dávky, způsob vedení evidence, atd. – vedena v evidenci hnojení

Tabulka 2: Stavby skotu (ks)

Skot	Rok		
	2010	2011	2012
Krávy BTM	35	39	46
Plemenný býk do 2 let	4	3	6
Plemenný býk nad 2 roky	1	1	2
Jatečný býk do 2 let	2	6	5
Jalovice do 2 let	17	15	17
Telata do 6 měsíců	35	39	46
Celkem skot	94	103	122

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 2 uvádí stav skotu v období 2010 – 2012. V živočišné výrobě se podnik zabývá plemenitbou a chovu čistokrevného skotu na maso. Největší zastoupení mají krávy BTPM spolu s telaty do 6 měsíců věku.

4.5 Mechanizační prostředky

1. Traktory

- Zetor 6340 s čelním nakladačem
- Zetor 5611
- Zetor 7711
- JD 6430

2. Stroje na sklizeň píce

- rotační bubnová sekačka Pelhřimov ŽTR 165
- rotační disková sekačka Pöttinger – čelní, zadní
- obraceč píce Rožmitál
- shrnovač píce Claas Hydro
- lis Claas Rolland 355 Univarp

3. Vozy za traktory

- 3x sklápěcí vlek Agro 7t
- 1x přepravník na dobytek
- sklápěcí valník Agro 1050
- 2x valník na svoz balíků

4.6 Personální zajištění

Podnik X tvoří jednou fyzickou osobou a v současné době nezaměstnává žádné pracovní síly. V sezóně vypomáhají rodinní příslušníci.

4.7 Struktura nákladů a tržeb

Každý podnik musí nezbytně sledovat náklady jednotlivých výrobků. Hlavní důvod, proč podniky sledují vývoj nákladů, je ten, že chtějí stanovit náklady na jednotku produkce. Náklady sledují také proto, aby je mohly porovnat s tržbami, případně dalšími finančními výnosy. V tržním prostředí ceny zemědělských výrobků značně kolísají, což velmi ztěžuje plánování výroby do budoucna (VANĚČKOVÁ, 2011).

Ústav zemědělské ekonomiky a informací od roku 2002 každoročně zveřejňuje na svých webových stránkách strukturu nákladů vybraných výrobků rostlinné a živočišné výroby. Tato struktura průměrných nákladů podle Metodiky kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství (POLÁČKOVÁ, 2010), byla použita v následující části práce.

Následující tabulky živočišné výroby zobrazují náklady na tele do věku 6 měsíců, jalovici do stáří 2 let, plemenného býka do stáří 2 let, plemenného býka nad 2 roky, jatečného býka do stáří 2 let a na krávu bez tržní produkce mléka. Významnými položkami ve struktuře nákladů na chov skotu jsou vlastní krmiva, ostatní přímé náklady a služby, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a výrobní režie. Jako měrná jednotka nákladů je používána Kč/365 KD. Pro zhodnocení tržeb se používá Kč/ks popřípadě Kč/kg.

Tabulka 3: Tele do 6 měsíců

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	2 900	2 950	3 000
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	2 600	2 750	2 900
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	180	180	330
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	5 799	6 068	6 310
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	26 747	29 983	30 654
Hnůj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	26 033	29 096	29 759
Průměrné tržby	Kč/ks	0	0	19 811
Prodané množství	ks	0	0	10
Průměrná váha	kg	0	0	280
Průměrná realizační cena	Kč/kg	0	0	71

Zdroj: vlastní šetření

Z tabulky 3 vidíme, že telata jsou krmena nejen vlastními krmivy, která se v podniku vypěstují (sušená píce nebo senáž), ale též krmivy nakupovanými (obilní krmné směsi pro dospělý skot, krmné směsi pro telata a minerály). Krmiva představují průměrně 20 % z celkových vlastních nákladů.

Náklady na veterinární ošetřování zvířat jsou v podniku velmi nízké. Je to dáno zejména vhodnými podmínkami, ve kterých chovaná zvířata žijí. V roce 2012 tyto náklady vzrostly téměř na dvojnásobek, jelikož se u skotu objevila trichofitóza (Opar lysivý). Proti tomuto onemocnění byl veškerý skot následně vakcinován a v dalších 4 letech proběhne ještě dovakcinace nově narozených telat.

Položka ostatní přímé náklady a služby v jednotlivých letech značně kolísá. Náklady v prvním sledovaném období byly o 1 189 Kč nižší než ve druhém. Nárůst zapříčinilo nájemné z pozemků, které nepříznivým způsobem ovlivňuje hospodaření podniku. Podnik byl ve sledovaných letech ve fázi rozvoje, kdy jeho růst byl do značné míry závislý na zvyšování výměry půdy. V roce 2012 se ostatní přímé náklady a služby snížily dokonce o 30 % oproti roku 2011, což bylo dáno opět nájmem pozemků, který v roce 2011 činil 378 037 Kč a v roce 2012 pouze 33 476 Kč. Náklady za nájem pozemků se podnik rozhodl z účetních důvodů přesunout do následujícího roku, jelikož dle agroenvironmentálních opatření má začínající ekologický zemědělec pět po sobě jdoucích let povinnost, vykazovat minimálně 120 000 Kč zisku před zdaněním. V následujících letech již podnik tuto povinnost mít nebude, čili se dá předpokládat, že tyto náklady opět značně vzrostou.

Podnik poprvé realizoval tržby za prodej telat v roce 2012, jelikož do té doby byl ve fázi rozvoje a jeho prioritou bylo zejména rozšiřování základního stáda. V tomto roce prodal podnik celkem 10 ks telat s průměrnou hmotností 280 kg. Průměrné tržby za jeden kus činily 19 811 Kč. Tržby za prodaná telata byly o 35,4 % nižší než náklady na jejich chov. To znamená, že podnik na pokrytí nákladů na telata musel použít prostředky získané z dotací.

Průměrná realizační cena za jeden kilogram hmotnosti činila 71 Kč. Pokud chceme porovnat, zda tato cena byla výhodná či nikoli, je možné například použít Situační a výhledovou zprávu Skot – hovězí maso, která hodnotí situaci na trhu skotu a hovězího masa v České republice. V této zprávě (viz Seznam použité literatury) je uvedeno, že se v roce 2012 cena jatečních telat pohybovala těsně nad hladinou 60 Kč za jeden kg živé

hmotnosti. Z toho vyplývá, že podnik prodal telata o 11 Kč za kg živé hmotnosti draž, než byl průměr České republiky. Tato cena byla dosažena tím, že všechna telata byla výhodně prodána do Turecka, kde byl kupující ochoten zaplatit za zvířata více než na trhu v České republice.

Tabulka 4: Jalovice do stáří 2 let

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	900	950	1 000
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	10 000	10 150	10 300
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	180	180	330
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	11 199	11 468	11 710
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	32 147	35 383	36 054
Hněj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	31 433	34 496	35 159
Průměrné tržby	Kč/ks	0	42 500	20 000
Prodané množství	ks	0	1	1
Průměrná váha	kg	0	500	300
Průměrná realizační cena	Kč/kg	0	85	67

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 4 ukazuje, že jalovice do 2 let jsou krmeny převážně vlastními objemnými krmivy. Krmiva nakupovaná představují každý rok přibližně 9 % z celkových krmiv. Stejně jako telata byly i jalovice v roce 2012 naočkovány proti trichofitóze, tento rok stouply náklady na léčiva o 83 % oproti předchozím rokům.

Jelikož se jedná o podnik fyzické osoby, která provozuje zemědělskou živnost jako vedlejší činnost při zaměstnání a žádnou mzdu si nevyplácí, je položka přímé mzdové a osobní náklady nulová.

Položka mzdové a osobní náklady pomocných činností a režijní ve sledovaných letech postupně klesá. Do této položky se mimo jiné zahrnuje osobní spotřeba podnikatele. Podnik ve sledovaných letech nakupoval zemědělskou půdu, ale tyto výdaje si z legislativních důvodů nemohl účtovat do nákladů, proto tuto situaci vyřešil zvýšenou osobní spotřebou a zemědělské pozemky nakupoval jako fyzická osoba. Realizací uvedeného nákupu pozemků se výrazně zvýšila stabilita podniku, který se již nebude nucen obávat výpovědi z hospodaření na zemědělské půdě a to jak k pětiletým závazkům v rámci HRDP, tak vzhledem k samotné existenci podniku.

Podnik v roce 2011 prodal jednu bezrohou jalovici do 2 let o průměrné hmotnosti 500 kg. Tržby za tento kus činily 42 500 Kč, což bylo o 20 % více, než činily náklady na její chov. Jalovice byla již připuštěná, proto průměrná realizační cena za kg živé hmotnosti činila 85 Kč. Následující rok prodal podnik jednu roční jalovici o hmotnosti 300 kg. Tržby činily 20 000 Kč a realizační cena za kg živé hmotnosti dosahovala 67 Kč. Tržby u této jalovice byly o 44,5 % nižší než náklady na její odchov. Chov jalovic musel být v roce 2012 dotován.

Tabulka 5: Plemenný býk do stáří 2 let

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	7 200	7 400	7 500
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	8 700	8 800	9 000
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	300	300	480
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	16 319	16 688	17 060
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	37 267	40 603	41 404
Hnůj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	36 553	39 716	40 509
Průměrné tržby	Kč/ks	87 500	83 333	75 083
Prodané množství	ks	4	3	6
Průměrná váha	kg	650	650	650
Průměrná realizační cena	Kč/kg	135	128	116

Zdroj: vlastní šetření

Z tabulky 5 je patrné, že plemenní býci do stáří 2 let mají velkou spotřebu vlastních i nakupovaných krmiv. Náklady na veškerá krmiva tvoří průměrně 41 % z celkových vlastních nákladů. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku představují významnou položku celkových vlastních nákladů. Jelikož se jedná o podnik, který zahájil svou činnost v roce 2007, musel z počátku značně investovat do pořízení

zemědělské techniky a rekonstrukce budov, aby zvýšil svou konkurenceschopnost. Odpisy dlouhodobého majetku představují 29 % celkových vlastních nákladů a jsou spolu s krmivy největší položkou celkových vlastních nákladů.

Ve sledovaném období 2010 – 2012 podnik prodal celkem 13 plemenných býků do stáří 2 let. Jejich průměrná hmotnost činila 650 kg. Ve sledovaných letech se průměrné tržby postupně snižovaly. Prodejní cena jednoho býka se mezi roky 2010 – 2011 snížila z 87 500 Kč na 83 333 Kč. V letech 2011 – 2012 tato cena poklesla dokonce na 75 083 Kč. Jsou to výsledky z aukčních prodejů. Plemenný býk se neprodává za kg živé hmotnosti, ale podle jeho stáří a plemenných hodnot. V podniku se 2x ročně koná aukce býků. Obvykle vyvolávací cena začíná na částce 70 000 Kč.

Tabulka 6: Plemenný býk nad 2 roky

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	0	0	0
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	10 500	11 200	11 500
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	250	250	380
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	10 869	11 638	11 960
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	31 817	35 553	36 304
Hnůj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	31 103	34 666	35 409

Průměrné tržby	Kč/ks	0	65 000	109 323
Prodané množství	ks	0	1	2
Průměrná váha	kg	0	1 200	1 200
Průměrná realizační cena	Kč/kg	0	54	91

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 6 jsou zachyceny náklady na plemenné býky nad 2 roky. Tito býci jsou krmeni pouze vlastními objemnými krmivy. Co se týče nulové položky náklady pomocných činností, je to z toho důvodu, že podnik tyto náklady účtuje do výrobní režie.

Položka výrobní režie ve sledovaných letech kolísá. V roce 2011 vzrostla o 1 285 Kč, jelikož v tomto roce podnik zvýšil výměru obhospodařované zemědělské půdy. V roce 2012 naopak poklesla o 889 Kč oproti předchozímu roku. Významnou položkou těchto nákladů jsou pohonné hmoty. Vystává pak otázka, proč náklady na pohonné hmoty se vzrůstající výměrou obhospodařované zemědělské půdy nerostou, ale naopak klesají? Z řízených rozhovorů s majitelem podniku vyplynulo, že podnik v roce 2011 investoval do pořízení zemědělské techniky a nakoupil mimo jiné i rotační žací stroj Pöttinger, který měl oproti původnímu stroji více než dvojnásobný záběr, pracoval úsporněji. Tím došlo ke snížení provozních nákladů a pracnosti operací při sklizni pícnin. Nová zemědělská technika má současně pozitivní vliv na růst produktivity práce, kdy moderní technologie umožní obhospodařování rostoucí výměry podniku se stávajícím počtem pracovníků.

Podnik prodal v roce 2011 jednoho plemenného býka nad 2 roky o průměrné hmotnosti 1 200 kg. Tržby za býka činily 65 000 Kč. Podnik byl nucen prodat tohoto býka z důvodu budoucí nežádoucí příbuzenské plemenitby. V roce 2012 ze stejného důvodu prodal 2 plemenné býky, jejichž průměrná cena činila 109 323 Kč za kus.

Tabulka 7: Býk jatečný do 2 let

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	3 600	3 800	4 100
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	9 600	9 900	10 000
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	180	180	330
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	13 499	14 068	14 510
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	34 447	37 983	38 854
Hněj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	33 733	37 096	37 959
Průměrné tržby	Kč/ks	26 667	36 167	37 109
Prodané množství	ks	3	6	7
Průměrná váha	kg	650	650	650
Průměrná realizační cena	Kč/kg	41	56	57

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 7 ukazuje, že jateční býci do 2 let mají v porovnání s plemennými býky o polovinu nižší spotřebu nakupovaných krmiv. Na druhou stranu mají vyšší spotřebu krmiv vlastních. Podnik ve sledovaném období prodal 16 jatečních býků o průměrné hmotnosti 650 kg. V Situační a výhledové zprávě Skot – hovězí maso za rok 2012 je uvedeno, že průměrné výkupní ceny za kg živé hmotnosti jatečních býků se v roce 2010

pohybovaly na částce 39,63 Kč za kg, v roce 2011 to byla částka 42,08 Kč za kg a v roce 2012 tato cena stoupla až na 45,68 Kč za kg. Podniku se v posloupnosti sledovaných let podařilo všechny jateční býky prodat do Německa, kde realizoval průměrnou cenu 41 Kč, 56 Kč a 57 Kč za kg živé hmotnosti. Oproti trhu v České republice to byly částky vyšší o 3,5 %, 33 % a 25 %.

Tabulka 8: Kráva bez tržní produkce mléka

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady		
		2010	2011	2012
Krmiva (steliva) - nakupovaná	Kč/365 KD	0	0	0
Krmiva (steliva) - vlastní	Kč/365 KD	10 200	10 900	11 100
Léčiva a desinfekční prostředky	Kč/365 KD	180	180	330
Ostatní přímý materiál	Kč/365 KD	119	188	80
Přímé materiálové náklady celkem	Kč/365 KD	10 499	11 268	11 510
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/365 KD	3 285	4 474	3 127
Mzdové a osobní náklady přímé	Kč/365 KD	0	0	0
pomocných činností a režijní	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Mzdové a osobní náklady celkem	Kč/365 KD	2 614	2 386	2 231
Odpisy DNHM	Kč/365 KD	10 141	10 780	13 814
Odpisy zvířat	Kč/365 KD	0	0	0
Náklady pomocných činností	Kč/365 KD	0	0	0
Výrobní režie	Kč/365 KD	4 526	5 811	4 922
Správní režie	Kč/365 KD	382	464	250
Vlastní náklady celkem	Kč/365 KD	31 447	35 183	35 854
Hnůj skotu	Kč/365 KD	714	886	894
Náklady hlavního výrobku	Kč/365 KD	30 733	34 297	34 959
Průměrné tržby	Kč/ks	0	20 015	27 087
Prodané množství	ks	0	5	8
Průměrná hmotnost	kg	0	600	600
Průměrná realizační cena	Kč/kg	0	33	45

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 8 uvádí, že krávy bez tržní produkce mléka jsou krmeny pouze vlastními objemnými krmivy. Podnik využívá vlastní krmiva k minimalizaci nákladů, protože nakupovaná ekologická krmiva jsou velmi drahá. Ohledně vlastních krmiv lze konstatovat, že se jejich cena v jednotlivých letech příliš nelišila. Opět i zde představovaly náklady na krmiva a odpisy dlouhodobého hmotného majetku nejvyšší položku celkových vlastních nákladů.

Poslední položku, která se v kalkulaci vyskytuje, tvoří hnůj skotu. Tato položka v jednotlivých letech roste, jelikož podnik každým rokem zvyšoval základní stádo skotu. Podnik část hnoje prodává a z tržeb nakupuje slámu, které má nedostatek, jelikož ve sledovaných letech nehošpodařil na orné půdě. Tržby za prodej hnoje snižují celkové vlastní náklady.

Podnik poprvé prodal brakované krávy v roce 2011. Kdy za 5 krav bez tržní produkce mléka realizoval průměrné tržby 20 015 Kč za kus. Průměrná hmotnost činila 600 kg a průměrná realizační cena za kg živé hmotnosti dosahovala 33 Kč. V roce 2012 prodal 8 krav o stejné průměrné hmotnosti za průměrnou cenu 27 087 Kč za kus, to představuje průměrnou realizační cenu 45 Kč za kg živé hmotnosti.

V Situační a výhledové zprávě Skot – hovězí maso (2012) se uvádí následující výkupní ceny za kg živé hmotnosti jateční krávy: rok 2010 – 25,90 Kč, rok 2011 – 27,56 Kč, rok 2012 – 30,79 Kč. Ve sledovaném období prodal podnik sedm krav do Německa a šest nechal porazit v České republice. Podniku se v roce 2011 podařilo realizovat průměrné tržby za kg živé hmotnosti o 19,7 % vyšší, než jaké byly průměrné výkupní ceny v České republice. V roce 2012 byl podnik v prodeji krav bez tržní produkce mléka ještě úspěšnější – zhodnocení přesáhlo český průměr o 46,1 %.

4.8 Výsledek hospodaření

4.8.1 Výsledek hospodaření v roce 2010

Tabulka 9 Celkové náklady na chov skotu v roce 2010

Položka	Počet (ks)	Náklad (Kč/ks)	Náklad celkem (Kč)
Kráva BTM	35	31 447	1 100 645
Býk jatečný do 2 let	2	34 447	68 894
Plemenný býk do 2 let	4	37 267	149 068
Plemenný býk nad 2 roky	1	31 817	31 817
Jalovice do 2 let	17	32 147	546 499
Tele do 6 měsíců	35	26 747	936 145
Celkem	94		2 833 068

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 9 je zobrazena celková suma nákladů na chov skotu v roce 2010. V těchto nákladech jsou zahrnuty i odpisy, které v roce 2010 představovaly 953 251 Kč (viz Tabulka 10). Náklady na jeden kus skotu nalezneme v kalkulacích nákladů, které jsou popsány výše.

Tabulka 10 Nepeněžní výdaje

Výdaj	Částka
Odpisy	953 251
Leasing	146 105
Celkem	1 099 356

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 10 nalezneme nepeněžní výdaje, které se zahrnují do základu daně. Tyto náklady představují odpisy a finanční leasing.

Tabulka 11 Celkové tržby za skot v roce 2010

Položka	Prodáno (ks)	Tržby (Kč/ks)	Celkové tržby (Kč)
Kráva BTPM	0	0	0
Býk jatečný do 2 let	3	26 667	80 000
Plemenný býk do 2 let	4	87 500	350 000
Plemenný býk nad 2 roky	0	0	0
Jalovice do 2 let	0	0	0
Tele do 6 měsíců	0	0	0
Celkem	7		430 000

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 11 jsou uvedeny celkové tržby za skot v roce 2010. Ve sledovaném roce podnik prodal pouze 3 jatečné býky do stáří 2 let a 4 kusy plemenných býků do 2 let. Celkové tržby (bez DPH) činily 430 000 Kč.

Tabulka 12 Další příjmy zahrnované do základu daně

Příjem	Částka
Ostatní služby	746 943
Prodej sena	26 295
Dotace	2 379 294
Prodej dřeva	1 025 000
Pojistné plnění	20 000
Celkem	4 197 532

Zdroj: vlastní šetření

Z tabulky 12 vyplývá, že bez dalších příjmů, které představují zejména dotace, prodej dřeva a ostatní služby, by byl podnik v roce 2010 vysoce ztrátový. V dotacích je zahrnuto 87 785 Kč z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, dále pak 2 260 931 Kč ze Státního zemědělského intervenčního fondu a 30 578 Kč spotřební daň (zelená nafta).

Z důvodu nakoupení nové zemědělské techniky, která v tomto roce v podniku ještě neměla dostatečné uplatnění, se podnik zabýval výkonem služeb pro jiné zemědělské podnikatele, aby v čas uhradil pořizovací náklady zemědělských strojů (traktory, lis na balíky). Za výkon těchto služeb podnik utřil částku 746 943 Kč. Z důvodu větrné kalamity dále prodal dřevo v hodnotě 1 025 000 Kč.

Tabulka 13 Výsledek hospodaření za rok 2010

Celkové příjmy	4 627 532
Celkové náklady	2 979 173
Daňový základ	1 648 359

Zdroj: vlastní šetření

Celkové příjmy	4 627 532
80 % příjmů	3 702 026
Daňový základ	925 506

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 13 je rozdělena do dvou částí. V první části jsou celkové příjmy podniku a od nich odečtené celkové náklady. Při odečtení skutečných nákladů by podnik danil zisk v hodnotě 1 648 359 Kč. Proto se rozhodl, v tomto roce uplatnit výdaje procentem (u zemědělské živnosti je to 80 % z příjmů), aby si snížil daňový základ. Ve druhé části tabulky vidíme, že tímto opatřením si podnik snížil daňový základ na 925 506 Kč, což je o 722 853 Kč méně, než kdyby uplatňoval skutečné výdaje.

4.8.2 Výsledek hospodaření v roce 2011

Tabulka 14 Celkové náklady na chov skotu za rok 2011

Položka	Počet (ks)	Náklad (Kč/ks)	Náklad celkem (Kč)
Kráva BTM	39	35 183	1 372 137
Býk jatečný do 2 let	6	37 983	227 898
Plemenný býk do 2 let	3	40 603	121 809
Plemenný býk nad 2 roky	1	35 553	35 553
Jalovice do 2 let	15	35 383	530 745
Tele do 6 měsíců	39	29 983	1 169 337
Celkem	103		3 404 355

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 14 uvádí celkové náklady na chov skotu v roce 2011. V tomto roce podnik rozšířil základní stádo o 9 kusů oproti roku 2010. Celkové náklady na chov skotu vzrostly na částku 3 404 355 Kč. V celkových nákladech jsou opět zahrnuty odpisy dlouhodobého majetku, jejichž hodnota je 1 110 348 Kč.

Tabulka 15 Nepeněžní výdaje

Výdaj	Částka
Odpisy	1 110 348
Leasing	142 105
Paušál PHM	25 000
Celkem	1 277 453

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 15 jsou zobrazeny nepeněžní výdaje, které podnik zahrnuje do základu daně. V posledním čtvrtletí roku 2011 si podnik pořídil automobil, proto do nepeněžních výdajů zahrnul paušál na pohonné hmoty v hodnotě 25 000 Kč.

Tabulka 16 Celkové tržby za skot v roce 2011

Položka	Prodáno (ks)	Tržby (Kč/ks)	Celkové tržby (Kč)
Kráva BTM	5	20 015	100 075
Býk jatečný do 2 let	6	36 167	217 002
Plemenný býk do 2 let	3	83 333	249 999
Plemenný býk nad 2 roky	1	65 000	65 000
Jalovice do 2 let	1	42 500	42 500
Tele do 6 měsíců	0	0	0
Celkem	16		674 577

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 16 vidíme celkové tržby za prodej skotu v roce 2011. Podnik v tomto roce prodal 16 kusů dobytka v celkové hodnotě 674 577 Kč.

Tabulka 17 Další příjmy zahrnované do základu daně

Příjem	Částka
Ostatní služby	61 500
Prodej sena	32 960
Prodej majetku	43 780
Přijaté úroky	52
Pronájem pozemků	44 697
Dotace	2 837 808
Celkem	3 020 797

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 17 zobrazuje další příjmy, které podnik v roce 2011 obdržel. Nejvyšší položku opět představují dotace. Na dotacích podnik obdržel 5 559 Kč od Českého svazu chovatelů masného skotu, 76 262 Kč z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, dále pak 2 656 958 Kč ze Státního zemědělského intervenčního fondu a 99 029 Kč činila spotřební daň (zelená nafta).

Tabulka 18 Výsledek hospodaření za rok 2011

Celkové příjmy	3 695 374
Celkové náklady	3 571 460
Daňový základ	123 914

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 18 ukazuje rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými náklady v roce 2011. Tento rok bylo pro podnik z daňových důvodů výhodnější uplatnit celkové náklady než výdaje procentem. Takto vypočtený daňový základ představuje pouze 123 914 Kč. Pokud by podnik uplatnil výdaje procentem, vyšel by daňový základ 739 075 Kč, což by z důvodu vysoké daně z příjmů nebylo efektivní.

4.8.3 Výsledek hospodaření v roce 2012

Tabulka 19 Celkové náklady na chov skotu za rok 2012

Položka	Počet (ks)	Náklad (Kč/ks)	Náklad celkem (Kč)
Kráva BTM	46	35 854	1 649 284
Býk jatečný do 2 let	5	38 854	194 270
Plemenný býk do 2 let	6	41 404	248 424
Plemenný býk nad 2 roky	2	36 304	72 608
Jalovice do 2 let	17	36 054	612 918
Tele do 6 měsíců	46	30 654	1 410 084
Celkem	122		4 183 912

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 19 jsou vypočteny celkové náklady na chov skotu v roce 2012. Tento rok podnik rozšířil jeho základní stádo o 19 kusů. Náklady na jeden kus skotu jsou opět převzaty z kalkulací nákladů (viz kapitola 4.7). V celkových nákladech na chov skotu je jako v předchozích letech zahrnuta částka odpisů, která činí 1 685 286 Kč.

Tabulka 20 Nepeněžní výdaje

Výdaj	Částka
Odpisy	1 685 286
Leasing	146 105
Paušál PHM	60 000
Celkem	1 891 391

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 20 znázorňuje nepeněžní výdaje zahrnované do základu daně.

Tabulka 21 Celkové tržby za skot v roce 2012

Položka	Prodáno (ks)	Tržby (Kč/ks)	Celkové tržby (Kč)
Kráva BTM	8	27 087	216 699
Býk jatečný do 2 let	7	37 109	259 762
Plemenný býk do 2 let	6	75 083	450 498
Plemenný býk nad 2 roky	2	109 323	218 646
Jalovice do 2 let	1	20 000	20 000
Tele do 6 měsíců	10	19 811	198 110
Celkem	34		1 363 715

Zdroj: vlastní šetření

V tabulce 21 lze spatřit celkové tržby za skot v roce 2012. Tento rok podnik prodal 34 kusů skotu v celkové hodnotě 1 363 715 Kč.

Tabulka 22 Další příjmy zahrnované do základu daně

Příjem	Částka
Ostatní služby	5 000
Prodej sena	7 200
Přijaté úroky	32
Dotace	3 135 220
Celkem	3 147 452

Zdroj: vlastní šetření

Další příjmy zahrnované do základu daně nalezneme v tabulce 22. V roce 2012 podnik obdržel dotace v hodnotě 3 135 220 Kč, z toho bylo 6 355 Kč od Českého svazu chovatelů masného skotu, 75 615 Kč z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, 2 983 591 Kč ze Státního zemědělského intervenčního fondu a 69 659 Kč představovala spotřební daň (zelená nafta).

Tabulka 23 Výsledek hospodaření za rok 2012

Celkové příjmy	4 511 166
Celkové náklady	4 390 017
Daňový základ	121 149

Zdroj: vlastní šetření

Z tabulky 23 je patrný rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými náklady v roce 2012. V tomto roce podnik pro výpočet daňového základu využil odečet skutečných nákladů. Daňový základ v roce 2012 činil 121 149 Kč.

5 ZÁVĚR A NÁVRH OPATŘENÍ

Cílem diplomové práce bylo posouzení možností rozvoje podnikání v ekologickém zemědělství ve vybraném podniku v podhorské oblasti a návrh na zlepšení jeho hospodaření. K jejímu naplnění byl zvolen podnik, který se zabývá zemědělskou prvovýrobou v podhorské oblasti a hospodaří podle režimu ekologického zemědělství. Hodnocení ekonomické situace probíhalo v letech 2010 – 2012.

Z řešené problematiky vyplývají tyto hlavní výsledky:

Jelikož se jedná o podnik, který zahájil svou činnost v roce 2007, musel z počátku značně investovat do pořízení zemědělské techniky, aby zvýšil svou konkurenceschopnost. Odpisy dlouhodobého majetku spolu s krmivy představovaly vždy nejvyšší položku celkových vlastních nákladů, dalšími významnými položkami ve struktuře nákladů byly ostatní přímé náklady a služby a výrobní režie. Tyto kalkulační položky výrazně zvyšují nákladovost chovaného skotu.

Podnik byl ve sledovaných letech ve fázi rozvoje a jeho prioritou bylo zejména rozšiřování základního stáda, proto v roce 2010 prodal pouze 7 kusů skotu. Jednalo se o 3 jatečné býky do stáří 2 let. Náklady na chov jatečného býka představovaly 34 447 Kč a průměrné tržby 26 667 Kč. Prodej jatečných býků byl ztrátový, podnik musel ztrátu 23 340 Kč uhradit z přijatých dotací. Oproti tomu prodej plemenných býků do stáří 2 let byl ziskový. Tržby za jeden kus činily 87 500 Kč a náklady na chov sahaly do výše 37 267 Kč. Náklady na chov ostatních kategorií skotu musely být uhrazeny z dotací, jinak by byly ztrátové.

V roce 2011 prodal podnik celkem 16 kusů skotu. V tomto roce provedl brakaci pěti krav bez tržní produkce mléka, které zpeněžil za 20 015 Kč/ks. Náklady na chov tvořily 35 183 Kč. Ztrátu z prodeje pěti krav (75 840 Kč) musel podnik zaplatit z dotací. Další ztrátu (10 896 Kč) měl podnik z prodeje šesti jatečných býků do 2 let, kde tržby na jednoho býka představovaly 36 167 Kč, kdežto náklady činily 37 983 Kč. Zbylý prodej

ostatních kategorií skotu byl ziskový. Nejvyšších tržeb dosáhl podnik z prodeje plemenných býků do stáří 2 let. Průměrné tržby za plemenného býka dosahovaly částky 83 333 Kč naopak náklady na jejich chov pouze 40 603 Kč. Zisk z prodeje plemenného býka staršího 2 let představoval 29 447 Kč a za jalovici do stáří 2 let činil 7 117 Kč. Náklady na chov telat do stáří 6 měsíců (1 169 337 Kč) musely být dorovnány z dotací.

V posledním sledovaném roce prodal podnik celkem 34 kusů skotu. Se ziskem prodal opět plemenné býky do stáří 2 let a plemenné býky nad 2 roky. Tento zisk činil celkem 348 112 Kč. Zbýlý chov skotu byl již ztrátový a musel být uhrazen z dotací. K dorovnání ztráty bylo použito 2 820 197 Kč.

Pokud upustíme od porovnávání tržeb s náklady a budeme porovnávat tržby s průměrnými výkupními cenami v České republice, zjistíme, že si podnik vedl velice dobře.

Jateční telata prodal poprvé v roce 2012, kdy se jejich průměrná cena za kg živé hmotnosti v České republice pohybovala těsně nad hladinou 60 Kč. Podnik prodal telata o 11 Kč za kg živé hmotnosti draž, než byl český průměr. Tato cena byla dosažena tím, že všechna telata byla výhodně prodána do Turecka, kde byl kupující ochoten zaplatit za zvířata více než na trhu v České republice.

Průměrná výkupní cena za kg živé hmotnosti jatečních býků v roce 2010 činila 39,63 Kč/kg, v roce 2011 to byla částka 42,08 Kč/kg a v roce 2012 tato cena stoupla až na 45,68 Kč/kg. Podniku se v posloupnosti sledovaných let podařilo všechny jateční býky prodat do Německa, kde realizoval průměrnou cenu 41 Kč, 56 Kč a 57 Kč za kg živé hmotnosti. Oproti trhu v České republice to byly částky vyšší o 3,5 %, 33 % a 25 %.

Vývoj průměrné výkupní ceny za kg živé hmotnosti jateční krávy představoval v roce 2010 – 25,90 Kč, v roce 2011 – 27,56 Kč a v roce 2012 – 30,79 Kč. Ve sledovaném období prodal podnik sedm krav do Německa a šest nechal porazit v České republice.

Podniku se v roce 2011 podařilo realizovat průměrné tržby za kg živé hmotnosti o 19,7 % vyšší, než jaké byly průměrné výkupní ceny v České republice. V roce 2012 byl podnik v prodeji krav bez tržní produkce mléka ještě úspěšnější – zhodnocení přesáhlo český průměr o 46,1 %.

Tržby za prodej plemenných býků do stáří 2 let se ve sledovaných letech postupně snižovaly. Prodejní cena jednoho býka se mezi roky 2010 – 2011 snížila z 87 500 Kč na 83 333 Kč. V letech 2011 – 2012 tato cena poklesla dokonce na 75 083 Kč. Jsou to výsledky z aukčních prodejů. Plemenný býk se neprodává za kg živé hmotnosti, ale podle jeho stáří a plemenných hodnot. V podniku se 2x ročně koná aukce býků. Obvykle vyvolávací cena začíná na částce 70 000 Kč.

Podnik prodal v roce 2011 jednoho plemenného býka nad 2 roky o průměrné hmotnosti 1 200 kg. Tržby za býka činily 65 000 Kč. Podnik byl nucen prodat tohoto býka z důvodu budoucí nežádoucí příbuzenské plemenitby. V roce 2012 ze stejného důvodu prodal 2 plemenné býky, jejichž průměrná cena činila 109 323 Kč za kus.

Výsledek hospodaření byl ve sledovaných letech vždy kladný. V roce 2010 se podnik rozhodl uplatnit výdaje procentem. Tímto opatřením si podnik snížil daňový základ na 925 506 Kč, což bylo o 722 853 Kč méně, než kdyby v roce 2010 uplatňoval skutečné výdaje. V roce 2011 bylo pro podnik z daňových důvodů výhodnější uplatnit celkové náklady než výdaje procentem. Takto vypočtený daňový základ činil pouze 123 914 Kč. Pokud by podnik uplatnil výdaje procentem, vyšel by daňový základ 739 075 Kč, což by z důvodu vysoké daně z příjmů nebylo efektivní. Pro výpočet daňového základu v roce 2012 podnik opět využil odečet skutečných nákladů. Daňový základ v roce 2012 činil 121 149 Kč.

Podnik většinu produkce prodal do zahraničí, kde byl motivován vyššími realizačními cenami zvířat chovných i zvířat jatečných. V České republice zatím zcela nefunguje trh s bioprodukty a ekologičtí zemědělci nemohou prodat živočišnou produkci s cenovou prémie (BIO produkt), proto je nutné, aby podnik v prodeji zvířat do ciziny i nadále vytrval, jelikož průměrné výkupní ceny v České republice byly ve sledovaném období vždy nižší než v zahraničí. Současná situace na českém trhu se může zlepšit, pokud ceny výstupů porostou rychleji než ceny vstupů. K tomu je zapotřebí zvýšit propagaci bioproduktů samotnými podniky včetně státní podpory.

Živočišná produkce je zaměřena především na chov plemenných býků. Hlavním impulsem je vysoká poptávka, která podniku zajišťuje prodej těchto býků s odpovídající cenovou prémie. S tím souvisí marketingová komunikace. Podnik každoročně navštěvuje Národní výstavu hospodářských zvířat a zemědělské techniky v Brně, kde vystavuje své nejlepší býky a často je zde i výhodně prodává. V roce 2010 byl dokonce o podniku otištěn článek ve Zpravodaji ČSCHMS, tím se podnik dostal do povědomí chovatelů masného skotu a ti ho stále častěji začínají vyhledávat například při aukcích býků, které podnik dvakrát ročně pořádá. Je důležité, aby podnik navštěvoval i zahraniční výstavy, kde je možnost lepšího zpeněžení plemenných býků a také navázání nových obchodních kontaktů.

Hodnocený podnik byl díky dotacím, které v posloupnosti sledovaných let tvořily 51 %, 78 % a 70 % příjmů, po celé sledované období v zisku. Při uvážení těchto dotací, je možné konstatovat, že by podnik bez dotačních programů v současné době nemohl v tržním prostředí existovat, byl by ztrátový. Dotacemi stát kompenzuje nemožnost realizace vyšší ceny za bioprodukcí, ale jde také o platbu zemědělskému podnikateli za službu navíc, jelikož provozuje hospodaření šetrné k životnímu prostředí, tedy tvoří pozitivní externalitu.

Aby došlo ke snížení nákladů za nakupovaná krmiva, je nezbytná jejich vlastní výroba. Jelikož podnik potřebné technické vybavení vlastní, je otázkou ekonomické analýzy, zda bude výhodné pěstovat rostlinnou produkci a vyrábět krmiva ve vlastní režii nebo si je kupovat za vysoké ceny. Toto je nutné ověřit také v praxi.

V dlouhodobém horizontu, až se podnik přesune z fáze rozvoje do fáze zralosti a stabilizuje svou finanční situaci, lze uvažovat o zřízení vlastních biojatek pro zpracování domácí porážky. Prodej hovězího masa ze dvora může podniku zajistit výhodnější zpeněžení. Tato vize ovšem naráží na mnoho překážek, jednou z nich je vysoká počáteční investice nutná pro vybudování prostorů biojatek a její dlouhodobá návratnost, dále je to hustá síť legislativních předpisů (například hygienické normy a jiné) a v neposlední řadě nutnost přijmout dalšího zaměstnance, který bude zajišťovat provoz a údržbu ekologického provozu. Je předmětem další analýzy a predikce, zda by nabídka hovězího masa, pokryla jeho poptávku.

Podnikání v ekologickém zemědělství vyžaduje také vysoký stupeň manažerských schopností, jelikož se zemědělský podnikatel musí umět rychle orientovat v často se měnící legislativě, evidenčních a administrativních záležitostech spojených s provozní činností podniku.

6 SUMMARY

Podnikání v ekologickém zemědělství v podhorských oblastech

Cílem diplomové práce bylo posouzení možností rozvoje podnikání v ekologickém zemědělství ve vybraném podniku v podhorské oblasti a návrh na zlepšení jeho hospodaření. Teoretická část je zaměřená na problematiku ekologického zemědělství, současný stav ekologického zemědělství, kontrolu a dotace. Pozornost je věnována zejména problematice kalkulací. Praktická část se věnuje analýze struktury nákladů a výnosů živočišné výroby a jsou zde vysvětleny anomálie, které se v podniku během sledovaných let vyskytly. V dalším kroku došlo ke zhodnocení výsledku hospodaření v posloupnosti sledovaných let. V závěru diplomové práce jsou uvedeny hlavní výsledky řešené problematiky a navržena doporučení na možné zlepšení hospodaření analyzovaného podniku s ohledem na prosperitu a kontinuitu podnikání.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, dotace v zemědělství, kalkulace nákladů a výnosů, živočišná výroba

Business in the organic agriculture in upland areas

The aim of this thesis was to assess business development opportunities in organic farming in selected enterprises in upland areas and a proposal how to improve its performance. The theoretical part explains the basic concepts of organic farming, the current status of organic agriculture, inspection and subsidies. Special attention is paid to the issue of calculation. The practical part deals with the analysis of structure of costs and incomes of livestock production and describes anomalies in the company during the monitored period. In conclusion, the thesis presents the main results of the solved problems and proposed recommendations how to improve the management of the analyzed company with regard to the welfare and business continuity.

Keywords: organic agriculture, subsidies in agriculture, costing mode of costs and incomes, livestock production

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČERNÁ, Magdaléna a kol. *Agroenvironmentální opatření České republiky 2007-2013*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2007 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://www.bioinstitut.cz/documents/brozura_agroenvi_opatreni_5.pdf

DOUBRAVSKÁ, Markéta et al. *Ročenka 2011 - Ekologické zemědělství v České republice*. Praha: Ministerstvo zemědělství, ©2009-2011. ISBN 978-80-7434-080-2. Dostupný z: http://eagri.cz/public/web/file/186838/Rocenka_2011_Ekologicke_zemedelstvi_v_CR.pdf

FIBÍROVÁ, J., L. ŠOLJAKOVÁ, J. WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Praha: ASPI, a. s., 2007, 432 s. ISBN 978-80-7357-299-0

HRABÁNKOVÁ, Magdalena a kol. *Přístupy k harmonizaci evropského modelu zemědělství na podmínky regionů ČR*. Vědecká monografie. České Budějovice: Ekonomická fakulta JU, 2008, 238 s. ISBN 978-80-7394-133-8

KONVALINA, Petr a kol. *Právní normy a dotace v ekologickém zemědělství*. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU, 2007, 38 s. ISBN 978-80-7394-014-0

KOUŘILOVÁ, Jindra. *Multifunkční ekologické a konvenční zemědělství se zřetelem na podhorské a horské oblasti*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010, 161 s. ISBN 978-80-7204-683-6

KRÁL, Bohumil a kol. *Manažerské účetnictví*. 2. rozšířené vydání. Praha: Management Press, 2008 ISBN 978-80-7261-141-6

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015*. Praha: Ministerstvo zemědělství, ©2009-2011. ISBN 978-80-7434-007-9 Dostupný z: http://eagri.cz/public/web/file/93837/Akzni_plan_2011_2015_EZ.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Dotace. *Eagri.cz* [online]. ©2009 – 2010 [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Jednotná platba na plochu. *Eagri.cz* [online]. ©2009 – 2010 [cit. 2013-01-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů*. Praha: Ministerstvo zemědělství, ©2009-2011. ISBN 978-80-7434-025-3 Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/154584/metodika_AEO_2012_web.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013*. Praha: Ministerstvo zemědělství, © SZIF 2000-2013. Dostupný z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1180428724933.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Situační a výhledová zpráva*. Skot – hovězí maso. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2011 Dostupný z: http://eagri.cz/public/web/file/187095/SVZ_Skot_2012.pdf

MOUDRÝ, Jan a kol. *Ekologické zemědělství*. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU, 2007, 219 s. ISBN 978-80-7394-046-1

MOUDRÝ, Jan a kol. *Kontrola a certifikace bioprodukce*. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU, 2007, 50 s. ISBN 978-80-7394-027-0

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1257/1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:03:25:31999R1257:CS:PDF>

NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 2092/91 o ekologickém zemědělství a k němu se vztahujícím označování zemědělských produktů a potravin. Dostupné z: <http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991R2092:20080514:CS:P
DF

POLÁČKOVÁ, Jana a kol. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství*. Praha: ÚZEI, 2010, 73s. ISBN 978-80-86671-75-8

POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů*. Jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení. Praha: Grada Publishing, 2009, 233 s. ISBN 978-80-247-2974-9

STŘELEČEK, F., J. LOSOSOVÁ, R. ZDENĚK. *Vliv dotací na ekonomickou situaci českých zemědělských podniků*. Vědecká monografie. České Budějovice: Ekonomická fakulta JU, 2009, 85 s. ISBN 978-80-7394-174-1

SYNEK, Miloslav a kol.: *Manažerská ekonomika*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing a. s., 2003, 472 s. ISBN 80-247-0515-X

VANĚČKOVÁ, Hana. *Podnikání v ekologickém zemědělství*. České Budějovice, 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta ekonomická, Katedra řízení.

ZÁKON č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o. 2009. ISBN 978-80-7084-869-2. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/ws_content?contentKind=regulation§ion=1&id=49559&name=242/2000

8 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Méně příznivé zemědělské oblasti v Jihočeském kraji.....	16
Tabulka 1: Výměra zemědělské půdy	31
Tabulka 2: Stavby skotu (ks).....	33
Tabulka 3: Tele do 6 měsíců.....	36
Tabulka 4: Jalovice do stáří 2 let.....	38
Tabulka 5: Plemenný býk do stáří 2 let.....	40
Tabulka 6: Plemenný býk nad 2 roky.....	41
Tabulka 7: Býk jatečný do 2 let	43
Tabulka 8: Kráva bez tržní produkce mléka.....	44
Tabulka 9 Celkové náklady na chov skotu v roce 2010.....	46
Tabulka 10 Nepeněžní výdaje.....	46
Tabulka 11 Celkové tržby za skot v roce 2010.....	47
Tabulka 12 Další příjmy zahrnované do základu daně	47
Tabulka 13 Výsledek hospodaření za rok 2010.....	48
Tabulka 14 Celkové náklady na chov skotu za rok 2011	49
Tabulka 15 Nepeněžní výdaje.....	49
Tabulka 16 Celkové tržby za skot v roce 2011.....	50
Tabulka 17 Další příjmy zahrnované do základu daně	50
Tabulka 18 Výsledek hospodaření za rok 2011	51
Tabulka 19 Celkové náklady na chov skotu za rok 2012.....	51
Tabulka 20 Nepeněžní výdaje.....	52
Tabulka 21 Celkové tržby za skot v roce 2012.....	52
Tabulka 22 Další příjmy zahrnované do základu daně	53
Tabulka 23 Výsledek hospodaření za rok 2012.....	53

9 PŘÍLOHY

Příloha 1: Roční závěrka 2010 – přehled o příjmech a výdajích

Příloha 2: Podklady pro daňové přiznání 2011

Příloha 3: Příjmy a výdaje podle typu předkontace 2011

Příloha 4: Podklady pro daňové přiznání 2012

Příloha 5: Příjmy a výdaje podle typu předkontace 2012

ZAVE2010
ROČNI ZÁVERKA 2010

PREHLED O PRIJMECH A VYDAJICH

----- 18.04.2013 ----- Strana: 1 -----

Prijmy a výdaje z podnikání (par. 7)

Prijmy: prodej a jiné	4627531.71
Výdaje: nákup	1194869.21
Výdaje: mzdy	0.00
Výdaje: pojistné	0.00
Výdaje: režie	434527.82
Prijmy celkem	4627531.71
Výdaje celkem	1629397.03
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	2998134.68
Částky zvyšující rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00
Částky snižující rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00
Upravený rozdíl mezi příjmy a výdaji	2998134.68

Prijmy a výdaje z pronájmu (par. 9)

Prijmy	0.00
Výdaje	0.00
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00
Částky zvyšující rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00
Částky snižující rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00
Upravený rozdíl mezi příjmy a výdaji	0.00

Prijmy ostatní (par. 6, 8 a 10)

Prijmy ze závislé činnosti (par.6)	0.00
Prijmy z kapitálového majetku (par.8)	24.36
Ostatní příjmy (par. 10)	0.00

Prijmy a výdaje danové nezohledňované

Prijmy: Zdaněné u zdroje	0.00
Prijmy: DPH	1002836.10
Prijmy: uvery	4123496.60
Prijmy: osobní vklady	360834.00
Prijmy: ostatní příjmy	2805.00
Výdaje: dlouhodobý majetek	5909108.20
Výdaje: dan z příjmu	0.00
Výdaje: čerpaní rezerv	0.00
Výdaje: DPH	1391824.69
Výdaje: osobní potřeba	1021096.90
- v tom: dan.nezohl.SP podnikatele	1008952.90
- v tom: dan.nezohl.ZP podnikatele	12144.00
Výdaje: poskytnuté dary	0.00
Výdaje: ostatní	144816.00

KALKUL1 V11.23-56 (C) 1990-2013 Pelico; licence #01670024: PERM CB s.r.o.
České Budejovice IČO: 63910926 DIC: CZ63910926
→

Druh příjmu: §7 Živnost	
Příjmy vykázané v deníku:	P 3 695 373,99
Přecenění příjmů v cizí měně:	0,00
Příjmy z uzávěrkových operací:	0,00
Příjmy před úpravou	3 695 373,99
Příjmy podle §5 a §23	0,00
Příjmy celkem:	3 695 373,99
Výdaje vykázané v deníku:	V 2 294 007,96
Přecenění výdajů v cizí měně:	0,00
Ostatní uzávěrkové operace:	X 167 104,34
Odpisy majetku: } INU	1 110 348,00
Výdaje podle §5 a §23	0,00
Výdaje vykázané celkem:	3 571 460,30
(z toho sociální a zdravotní pojištění:	0,00)
Celkové výdaje uplatněné pro základ daně:	3 571 460,30
Dílčí základ daně:	123 913,69

LEASING 116.105,-
PHM PAUSÁL 25.003,-

Základ daně:	123 913,69	Celkový základ daně (zisk):	123 913,69
Údaj z mimoúčetní evidence dle §6:	0,00	Úprava základu daně (modelování):	0,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §8:	0,00	Odčitatelné položky:	0,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §9:	0,00	Upravený základ daně:	123 900,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §10:	0,00	Vypočtená daň:	18 585,00
Ztráta za předchozí období:	0,00	Slevy na dani:	0,00
Přechází do dalšího období:	0,00	Daň po slevách:	18 585,00
Celkový základ daně (zisk):	123 913,69	Zaplacené zálohy:	0,00
Celkový základ daně (ztráta):	0,00	Zbývá doplatit:	18 585,00

Účetní jednotka byla plátcem DPH v těchto měsících roku:

Měsíc:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Plátce DPH:	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Sestava informuje o základu daně vypočteném programem POHODA na základě údajů zapsaných v daňové evidenci. Vypočtená výše daně je pouze informativní, v podkladech nejsou zohledněny jednotlivé položky úprav daňového základu ani slevy na dani.

Komfortní zpracování daňových přiznání včetně tisku výstupních tiskopisů a přehledů pro sociální a zdravotní pojištění umožňuje daňový software TAX z produkce společnosti STORMWARE. TAX spolupracuje s ekonomickým systémem POHODA, ze kterého dokáže načíst vstupní data.

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Rok: 2011 Dne: 17.04.2013

Strana 1

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
PŘÍJMY ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
os.služby	Ostatní služby		61 500,00	12 300,00	73 800,00
P zvířata	Prodej dobytka		674 577,00	62 857,70	737 434,70
seno, senáž	Prodej sena, senáže		32 960,00	3 296,00	36 256,00
		P Prodej zboží	769 037,00	78 453,70	847 490,70
dot.chov.	Dotace ČSCHMS		5 559,44	0,00	5 559,44
P nájem	Pronájem pozemků		44 696,87	3 769,13	48 466,00
PGRLF	Dotace PGRLF		76 262,00	0,00	76 262,00
Spotř.daň	Spotřební daň (zelená nafta)		99 029,00	0,00	99 029,00
SZIF	Dotace SZIF		2 656 958,13	0,00	2 656 958,13
		P Prodej výrobků a služeb	2 882 505,44	3 769,13	2 886 274,57
P majetek	Prodej majetku		43 780,00	8 756,00	52 536,00
P úrok	Přijaté úroky		51,55	0,00	51,55
		P Ostatní příjem	43 831,55	8 756,00	52 587,55
Celkem příjmy zahrnované do základu daně			3 695 373,99	90 978,83	3 786 352,82

VÝDAJE ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
opr.budov	Materiál, opravy budov		77 793,01	13 061,99	90 855,00
chov.potř.	Chovatelské potřeby, krmiva		101 636,49	15 867,51	117 504,00
inseminace	Inseminace		30 420,00	6 084,00	36 504,00
krmné dny	Krné dny, odchov		6 625,00	1 325,00	7 950,00
nafta	PHM nafta		470 621,10	94 124,90	564 746,00
nářadí	Nářadí, vybavení		11 851,88	2 371,12	14 223,00
natural	PHM natural, special		18 309,48	3 662,52	21 972,00
opr.strojů	Materiál, opravy strojů		184 404,61	31 341,39	215 746,00
opr.vozidl	Oprava vozidla		1 754,05	350,95	2 105,00
sítě, folie	Sítě, folie na balíky		59 918,40	11 983,60	71 902,00
subdodávky	Subdodávky		44 450,00	8 890,00	53 340,00
trav.směsy	Travní směsy		28 068,20	2 806,80	30 875,00
V zvířata	Nákup zvířat		15 000,00	1 500,00	16 500,00
		V Materiál	1 050 852,22	193 369,78	1 244 222,00
1Vzboží	Zboží		100 000,00	0,00	100 000,00
		V Zboží	100 000,00	0,00	100 000,00
DM	Drobný majetek		178 955,55	17 177,45	196 133,00
		V Drobný majetek	178 955,55	17 177,45	196 133,00

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Strana 2

Rok: 2011 Dne: 17.04.2013

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
ban.popl.	Bankovní poplatky		25 427,50	0,00	25 427,50
cestovné	Cestovné, výstavy		27 400,00	0,00	27 400,00
daň z nem.	Daň z nemovitostí		26 677,00	0,00	26 677,00
doprava	Doprava		7 489,24	1 497,76	8 987,00
el.energie	El.energie Břeží		30 125,78	3 385,22	33 511,00
internet	Internet		5 210,79	214,21	5 425,00
kanc.potř.	Kancelářské potřeby		3 034,98	607,02	3 642,00
ochr.pom.	Pracovní a ochranné pomůcky		4 316,65	863,35	5 180,00
ostatní	Ostatní služby		29 100,00	0,00	29 100,00
pojistné	Pojistné		71 565,00	0,00	71 565,00
poplatky	Poplatky, certifikace, původy skotu		66 217,50	7 579,50	73 797,00
poradenstv	Poradenství		50 000,00	10 000,00	60 000,00
poštovné	Poštovné		100,00	0,00	100,00
provize	Provize		3 000,00	600,00	3 600,00
PÚ 7129449	Placený úrok z úvěru 71294499		85 395,50	0,00	85 395,50
PÚ33121	Placený úrok z úvěru 331218119		51 317,29	0,00	51 317,29
PÚ705174	Placený úrok z úvěru 70517419		70 942,60	0,00	70 942,60
režie	Režijní výdaje		741,80	74,20	816,00
silnič.daň	Silniční daň		750,00	0,00	750,00
spr.popl.	Správní poplatky		30,00	6,00	36,00
telefon	Telefon		9 696,56	1 939,44	11 636,00
V nájem	Nájem pozemků		378 037,00	0,00	378 037,00
veterina	Veterinární činnost		1 492,00	0,00	1 492,00
vyšetření	Laboratorní vyšetření, rozbor		16 133,00	1 409,00	17 542,00
	VR Ostatní režijní výdaj		964 200,19	28 175,70	992 375,89
Celkem výdaje zahrnované do základu daně			2 294 007,96	238 722,93	2 532 730,89

NEPENĚŽNÍ VÝDAJE ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ

2Zvýdaj	Výdaje snižující základ daně	JV	1 277 452,34	4 000,66	1 281 453,00
	Z Výdaje snižující základ daně		1 277 452,34	4 000,66	1 281 453,00
Celkem nepeněžní výdaje zahrnované do základu daně			1 277 452,34	4 000,66	1 281 453,00

PŘÍJMY NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ

aPNstav	Počáteční stav		57 482,35	0,00	57 482,35
	PN Počáteční stav		57 482,35	0,00	57 482,35
vratka spl	Vratka mimoř.spl.úvěru		300 000,00	0,00	300 000,00
	PN Úvěr		300 000,00	0,00	300 000,00
inv.dotace	Investiční dotace		3 158 700,00	0,00	3 158 700,00
	PN Dotace, půjčka		3 158 700,00	0,00	3 158 700,00
Os.vklad	Osobní vklad		1 104 860,00	0,00	1 104 860,00
	PN Ostatní příjem nedaňový		1 104 860,00	0,00	1 104 860,00
Vr.DPH	Nedaňový příjem s plněním DPH		580 065,00	0,00	580 065,00
	PN Nedaňový příjem s plněním DPH		580 065,00	0,00	580 065,00
Celkem příjmy nezahrnované do základu daně			5 201 107,35	0,00	5 201 107,35

VÝDAJE NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ

HIM	Nákup dlouhodobého majetku		527 285,96	60 164,18	587 450,14
inv.fix.	Investice fixační zařízení		550 407,00	110 081,40	660 488,40
	VN Nákup dlouhodobého majetku		1 077 692,96	170 245,58	1 247 938,54

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Rok: 2011 Dne: 17.04.2013

Strana 3

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
Spl.ú.3312	Splátka úvěru 331218119		71 382,71	0,00	71 382,71
Spl.ú.7129	Splátka úvěru 71294499		3 750 000,00	0,00	3 750 000,00
spl.úv.705	Splátka úvěru 70517419		280 000,00	0,00	280 000,00
	VN Splátka úvěrů (bez úroků)		4 101 382,71	0,00	4 101 382,71
DPFO	Odvod daně z příjmů		124 695,00	0,00	124 695,00
	VN Odvod daně z příjmů		124 695,00	0,00	124 695,00
osobní	Osobní spotřeba		346 157,00	0,00	346 157,00
SP	Sociální pojištění		184 876,00	0,00	184 876,00
ZP	Zdravotní pojištění		60 873,00	0,00	60 873,00
	VN Ostatní výdaj nedaňový		591 906,00	0,00	591 906,00
eVNodph	Nedaňový výdaj s odpočtem DPH		122 165,76	22 650,24	144 816,00
	VN Nedaňový výdaj s odpočtem DPH		122 165,76	22 650,24	144 816,00
Celkem výdaje nezahrnované do základu daně			6 017 842,43	192 895,82	6 210 738,25

NEPENĚŽNÍ PŘÍJMY NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ

6ZNpříjem	Nedaňový příjem		194 403,04	38 880,61	233 283,65
	Z Nedaňový příjem		194 403,04	38 880,61	233 283,65
Celkem nepeněžní příjmy nezahrnované do základu daně			194 403,04	38 880,61	233 283,65

NEPENĚŽNÍ VÝDAJE NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ

7ZNvýdaj	Nedaňový výdaj		209 635,36	41 927,29	251 562,65
	Z Nedaňový výdaj		209 635,36	41 927,29	251 562,65
Celkem nepeněžní výdaje nezahrnované do základu daně			209 635,36	41 927,29	251 562,65

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Rok: 2011 Dne: 17.04.2013

Strana 4

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
REKAPITULACE - DAŇOVÁ					
	Příjmy zahrnované do základu daně		3 695 373,99	90 978,83	3 786 352,82
	Nepeněžní příjmy zahrnované do základu daně		0,00	0,00	0,00
	Celkové příjmy zahrnované do základu daně		3 695 373,99	90 978,83	3 786 352,82
	Výdaje zahrnované do základu daně		2 294 007,96	238 722,93	2 532 730,89
	Nepeněžní výdaje zahrnované do základu daně		1 277 452,34	4 000,66	1 281 453,00
	Celkové výdaje zahrnované do základu daně		3 571 460,30	242 723,59	3 814 183,89
	Rozdíl mezi příjmy a výdaji		123 913,69	-151 744,76	-27 831,07

REKAPITULACE - NEDAŇOVÁ					
	Příjmy nezahrnované do základu daně		5 201 107,35	0,00	5 201 107,35
	Nepeněžní příjmy nezahrnované do základu daně		194 403,04	38 880,61	233 283,65
	Celkové příjmy nezahrnované do základu daně		5 395 510,39	38 880,61	5 434 391,00
	Výdaje nezahrnované do základu daně		6 017 842,43	192 895,82	6 210 738,25
	Nepeněžní výdaje nezahrnované do základu daně		209 635,36	41 927,29	251 562,65
	Celkové výdaje nezahrnované do základu daně		6 227 477,79	234 823,11	6 462 300,90
	Rozdíl mezi příjmy a výdaji		-831 967,40	-195 942,50	-1 027 909,90

PENÍZE NA CESTĚ					
P průběžka	Peníze na cestě - příjem		884 000,00	0,00	884 000,00
		C Peníze na cestě - příjem	884 000,00	0,00	884 000,00
V průběžka	Peníze na cestě - výdaj		884 000,00	0,00	884 000,00
		C Peníze na cestě - výdaj	884 000,00	0,00	884 000,00
	Peníze na cestě - rozdíl		0,00	0,00	0,00

Tisk vybraných záznamů: Datum >= 01.01.2011, Datum <= 31.12.2011

Podklady pro daňové přiznání

Strana 1

Rok: 2012 Dne: 16.03.2013

Tisk všech záznamů

Druh příjmu: §7 Živnost	
Příjmy vykázané v deníku:	P 4 511 166,73 z toho srůky = 39,65 Kč
Přecenění příjmů v cizí měně:	0,00
Příjmy z uzávěrkových operací:	0,00
Příjmy před úpravou	4 511 166,73
Příjmy podle §5 a §23	0,00
Příjmy celkem:	4 511 166,73
Výdaje vykázané v deníku:	V 2 500 293,25
Přecenění výdajů v cizí měně:	0,00
Ostatní uzávěrkové operace:	* 204 438,34 LEASEING 156,105,- Kč
Odpisy majetku: } HV	1 685 286,00 POČASŤ PHM 60.000,-
Výdaje podle §5 a §23	0,00
Výdaje vykázané celkem:	4 390 017,59
(z toho sociální a zdravotní pojištění:	0,00)
Celkové výdaje uplatněné pro základ daně:	4 390 017,59
Dílčí základ daně:	121 149,14

Základ daně:	121 149,14	Celkový základ daně (zisk):	121 149,14
Údaj z mimoúčetní evidence dle §6:	0,00	Úprava základu daně (modelování):	0,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §8:	0,00	Odčitatelné položky:	0,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §9:	0,00	Upravený základ daně:	121 100,00
Údaj z mimoúčetní evidence dle §10:	0,00	Vypočtená daň:	18 165,00
Ztráta za předchozí období:	0,00	Slevy na dani:	0,00
Přechází do dalšího období:	0,00	Daň po slevách:	18 165,00
Celkový základ daně (zisk):	121 149,14	Zaplacené zálohy:	0,00
Celkový základ daně (ztráta):	0,00	Zbývá doplatit:	18 165,00

Účetní jednotka byla plátcem DPH v těchto měsících roku:

Měsíc:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Plátce DPH:	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO

Sestava informuje o základu daně vypočteném programem POHODA na základě údajů zapsaných v daňové evidenci. Vypočtená výše daně je pouze informativní, v podkladech nejsou zohledněny jednotlivé položky úprav daňového základu ani slevy na dani. Komfortní zpracování daňových přiznání včetně tisku výstupních tiskopisů a přehledů pro sociální a zdravotní pojištění umožňuje daňový software TAX z produkce společnosti STORMWARE. TAX spolupracuje s ekonomickým systémem POHODA, ze kterého dokáže načíst vstupní data.

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Strana 1

Rok: 2013 Dne: 17.04.2013

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
PŘÍJMY ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
os.sluzby	Ostatní služby		5 000,00	1 000,00	6 000,00
P zvířata	Prodej dobytka		1 363 715,21	168 955,08	1 532 670,29
seno,senáž	Prodej sena,senáže		7 200,00	1 008,00	8 208,00
		P Prodej zboží	1 375 915,21	170 963,08	1 546 878,29
dot.chov.	Dotace ČSCHMS		6 354,76	0,00	6 354,76
PGRLF	Dotace PGRLF		75 615,00	0,00	75 615,00
Spotř.daň	Spotřební daň (zelená nafta)		69 659,00	0,00	69 659,00
SZIF	Dotace SZIF		2 983 591,11	0,00	2 983 591,11
		P Prodej výrobků a služeb	3 135 219,87	0,00	3 135 219,87
P úrok	Přijaté úroky		31,65	0,00	31,65
		P Ostatní příjem	31,65	0,00	31,65
Celkem příjmy zahrnované do základu daně			4 511 166,73	170 963,08	4 682 129,81

VÝDAJE ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
opr.budov	Materiál, opravy budov		563 367,23	103 641,77	667 009,00
chov.potř.	Chovatelské potřeby, krmiva		120 400,86	21 274,54	141 675,40
inseminace	Inseminace		56 886,00	11 377,20	68 263,20
krmné dny	Krné dny, odchov		14 645,00	2 929,00	17 574,00
nafta	PHM nafta		579 243,01	115 848,99	695 092,00
nářadí	Nářadí, vybavení		11 411,44	2 282,56	13 694,00
natural	PHM natural,special		10 589,74	2 118,26	12 708,00
opr.strojů	Materiál, opravy strojů		142 555,14	25 966,44	168 521,58
opr.vozidl	Oprava vozidla		5 357,38	1 071,62	6 429,00
sítě,folie	Sítě, folie na balíky		154 175,80	30 835,20	185 011,00
stromky	Stromky		19 795,00	2 771,00	22 566,00
V zvířata	Nákup zvířat		93 397,84	4 970,00	98 367,84
		V Materiál	1 771 824,44	325 086,58	2 096 911,02
DM	Drobný majetek		188 160,29	33 632,71	221 793,00
		V Drobný majetek	188 160,29	33 632,71	221 793,00
ban.popl.	Bankovní poplatky		23 128,20	0,00	23 128,20
cestovné	Cestovné, výstavy		23 060,00	0,00	23 060,00
daň z nem.	Daň z nemovitosti		27 761,00	0,00	27 761,00
el.energie	El.energie Březi		34 222,39	2 986,61	37 209,00
internet	Internet		4 140,00	0,00	4 140,00
kanc.potř.	Kancelářské potřeby		3 345,05	462,95	3 808,00
ochr.pom.	Pracovní a ochranné pomůcky		1 321,99	264,01	1 586,00
ostatní	Ostatní služby		9 610,00	940,00	10 550,00
pojistné	Pojistné		97 239,00	0,00	97 239,00
poplatky	Poplatky, certifikace, původy skotu		28 946,00	5 530,00	34 476,00
poradenstv	Poradenství		1 187,50	237,50	1 425,00
poštovné	Poštovné		422,00	0,00	422,00
provize	Provize		9 900,00	0,00	9 900,00
PÚ 0352052	Placený úrok z úvěru 0352052429		67 310,00	0,00	67 310,00
PÚ 4249281	Placený úrok z úvěru 424928179		3 087,50	0,00	3 087,50
PÚ 6671112	Placený úrok z úvěru 6671112 vysavač		2 904,95	0,00	2 904,95
PÚ 7129449	Placený úrok z úvěru 71294499		37 405,80	0,00	37 405,80
PÚ33121	Placený úrok z úvěru 331218119		46 782,01	0,00	46 782,01
PÚ705174	Placený úrok z úvěru 70517419		52 919,90	0,00	52 919,90
reklama	Reklama		250,00	50,00	300,00
silnič.daň	Silniční daň		1 800,00	0,00	1 800,00
spr.popl.	Správní poplatky		50,00	10,00	60,00
telefon	Telefon		9 633,23	1 926,77	11 560,00
V nájem	Nájem pozemků		33 476,00	0,00	33 476,00
vyšetření	Laboratorní vyšetření, rozborů		20 406,00	678,00	21 084,00
		VR Ostatní režijní výdaj	540 308,52	13 085,84	553 394,36

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Rok: 2013 Dne: 17.04.2013

Strana 2

Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
Celkem výdaje zahrnované do základu daně		V	2 500 293,25	371 805,13	2 872 098,38
NEPENĚŽNÍ VÝDAJE ZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
2Zvýdaj	Výdaje snižující základ daně		1 889 724,34	1 666,66	1 891 391,00
	Z Výdaje snižující základ daně		1 889 724,34	1 666,66	1 891 391,00
Celkem nepeněžní výdaje zahrnované do základu daně		NV	1 889 724,34	1 666,66	1 891 391,00
PŘÍJMY NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
aPNstav	Počáteční stav		243 991,03	0,00	243 991,03
	PN Počáteční stav		243 991,03	0,00	243 991,03
úvěr	Úvěr		1 500 000,00	0,00	1 500 000,00
	PN Úvěr		1 500 000,00	0,00	1 500 000,00
inv.dotace	Investiční dotace		330 244,00	0,00	330 244,00
	PN Dotace, půjčka		330 244,00	0,00	330 244,00
gPNost	Ostatní příjem nedaňový		452 878,00	79 000,00	531 878,00
Os.vklad	Osobní vklad		319 893,00	0,00	319 893,00
	PN Ostatní příjem nedaňový		772 771,00	79 000,00	851 771,00
Vr.DPH	Nedaňový příjem s plněním DPH		798 573,00	0,00	798 573,00
	PN Nedaňový příjem s plněním DPH		798 573,00	0,00	798 573,00
Celkem příjmy nezahrnované do základu daně			3 645 579,03	79 000,00	3 724 579,03
VÝDAJE NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
HIM	Nákup dlouhodobého majetku		2 783 595,71	410 659,00	3 194 254,71
inv.stroj	Investice obrabeč píce Claas		422 900,00	84 580,00	507 480,00
	VN Nákup dlouhodobého majetku		3 206 495,71	495 239,00	3 701 734,71
Spl.ú.3312	Splátka úvěru 331218119		75 920,90	0,00	75 920,90
Spl.ú.7129	Splátka úvěru 71294499		300 000,00	0,00	300 000,00
spl.úv.705	Splátka úvěru 70517419		280 000,00	0,00	280 000,00
	VN Splátka úvěrů (bez úroků)		655 920,90	0,00	655 920,90
hVNost	Ostatní výdaj nedaňový		395 000,00	79 000,00	474 000,00
osobní	Osobní spotřeba		244 066,00	0,00	244 066,00
SP	Sociální pojištění		27 900,00	0,00	27 900,00
ZP	Zdravotní pojištění		8 361,00	0,00	8 361,00
	VN Ostatní výdaj nedaňový		675 327,00	79 000,00	754 327,00
eVNodph	Nedaňový výdaj s odpočtem DPH		122 165,76	22 650,24	144 816,00
	VN Nedaňový výdaj s odpočtem DPH		122 165,76	22 650,24	144 816,00
Celkem výdaje nezahrnované do základu daně			4 659 909,37	596 889,24	5 256 798,61
NEPENĚŽNÍ PŘÍJMY NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
6ZNpříjem	Nedaňový příjem		1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
	Z Nedaňový příjem		1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
Celkem nepeněžní příjmy nezahrnované do základu daně			1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45

Příjmy a výdaje podle typu předkontace

Rok: 2013 Dne: 17.04.2013

Strana 3
Tisk vybraných záznamů

Zkratka	Název	Typ	Částka	DPH	Celkem
NEPENĚŽNÍ VÝDAJE NEZAHRNOVANÉ DO ZÁKLADU DANĚ					
7ZNvýdaj	Nedaňový výdaj		1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
		Z Nedaňový výdaj	1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
Celkem nepeněžní výdaje nezahrnované do základu daně			1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45

REKAPITULACE - DAŇOVÁ					
Příjmy zahrnované do základu daně			4 511 166,73	170 963,08	4 682 129,81
Nepeněžní příjmy zahrnované do základu daně			0,00	0,00	0,00
Celkové příjmy zahrnované do základu daně			4 511 166,73	170 963,08	4 682 129,81
Výdaje zahrnované do základu daně			2 500 293,25	371 805,13	2 872 098,38
Nepeněžní výdaje zahrnované do základu daně			1 889 724,34	1 666,66	1 891 391,00
Celkové výdaje zahrnované do základu daně			4 390 017,59	373 471,79	4 763 489,38
Rozdíl mezi příjmy a výdaji			121 149,14	-202 508,71	-81 359,57

REKAPITULACE - NEDAŇOVÁ					
Příjmy nezahrnované do základu daně			3 645 579,03	79 000,00	3 724 579,03
Nepeněžní příjmy nezahrnované do základu daně			1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
Celkové příjmy nezahrnované do základu daně			4 956 200,35	331 968,13	5 288 168,48
Výdaje nezahrnované do základu daně			4 659 909,37	596 889,24	5 256 798,61
Nepeněžní výdaje nezahrnované do základu daně			1 310 621,32	252 968,13	1 563 589,45
Celkové výdaje nezahrnované do základu daně			5 970 530,69	849 857,37	6 820 388,06
Rozdíl mezi příjmy a výdaji			-1 014 330,34	-517 889,24	-1 532 219,58

PENÍZE NA CESTĚ					
P průběžka	Peníze na cestě - příjem		604 855,00	0,00	604 855,00
		C Peníze na cestě - příjem	604 855,00	0,00	604 855,00
V průběžka	Peníze na cestě - výdaj		604 855,00	0,00	604 855,00
		C Peníze na cestě - výdaj	604 855,00	0,00	604 855,00
Peníze na cestě - rozdíl			0,00	0,00	0,00

Tisk vybraných záznamů: Datum >= 01.01.2012, Datum <= 31.12.2012